

YRITYKSEN PERUSTAMINEN SUOMESSA JA SAKSASSA – YHTÄLÄISYYKSIÄ JA EROAVAISUUKSIA

Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö

Visamäki, Liiketalouden koulutusohjelma

Syksy/2018

Sirpa Kuivaniemi

Liiketalouden koulutusohjelma
Visamäki

Tekijä	Sirpa Kuivaniemi	Vuosi 2018
Työn nimi	Yrityksen perustaminen Suomessa ja Saksassa – yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia	
Työn ohjaaja	Ari Sarviharju	

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää mitä yhtiömuotovaihtoehtoja on olemassa sekä vertailla kahden eri eurooppalaisen maan, Suomen ja Saksan, yhtiömuotojen, yrityksen perustamisen, rekisteröinnin ja nimeämisen samankaltaisuuksia ja eroavaisuuksia

Tietoperustana käytettiin suomen- ja saksankielistä yrityksen perustamiseen liittyvää kirjallisuutta sekä suomen-, englannin- ja saksankielistä verkosta löytyvää yrityksen perustamisesta kertovaa materiaalia. Opinnäytetyö koostuu pääosin kvalitatiivisesta aineistosta kuten laeista, ministeriöiden sivuilta kerätystä tiedoista, dokumenteista ja oppaista.

Vertailun tuloksena kahden eri maan välillä löytyi jonkin verran yhtäläisyyksiä yhtiömuodoissa ja niiden perustamisessa. Suurimmat eroavaisuudet löytyivät kuitenkin henkilö- ja pääomayhtiöiden erilaisissa vaihtoehtoisissa.

Avainsanat yhtiöt, yritykset, yhtiömuodot, yrityksen perustaminen

Sivut 36 sivua, joista liitteitä 3 sivua

Degree programme in Business Administration
Visamäki

Author	Sirpa Kuivaniemi	Year 2018
Subject	Establishment of a company in Finland and in Germany – similarities and differences	
Supervisors	Ari Sarviharju	

ABSTRACT

The aim of this thesis was to examine the existing company form alternatives and compare these alternatives between two European countries, Finland and Germany. Furthermore, the aim was to compare establishment of the company, the company registration and naming the company and analyse the differences and the similarities.

The theoretical basis of this thesis consisted of information about company forms and establishment from Finnish and German literature and web pages written in Finnish, English and German. Qualitative material mostly consisted of laws, material from ministries web pages, documents and guides.

The results prove that there are some similarities in company forms and how to establish a company in these two countries. However, the main differences were found in the alternatives for partnership and capital companies.

Keywords firms, companies, company forms, company establishment

Pages 36 pages including appendices 3 pages

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
1.1	Opinnäytetyön tavoite	3
1.2	Opinnäytetyön rajaus	3
2	ENNEN YRITYKSEN PERUSTAMISTA SUOMESSA	4
3	YHTIÖMUODOT SUOMESSA	5
3.1	Yksityinen elinkeinonharjoittaja	5
3.2	Henkilöyhtiöt	6
3.2.1	Avoin yhtiö	6
3.2.2	Kommandiittiyhtiö	7
3.3	Pääomayhtiö - Osakeyhtiö	8
3.4	Osuuskunta	10
4	ENNEN YRITYKSEN PERUSTAMISTA SAKSASSA	12
5	YHTIÖMUOTOJA SAKSASSA	13
5.1	Yksityisyritys - Einzelunternehmen	14
5.2	Henkilöyhtiöt	14
5.2.1	Gesellschaft bürgerlichen Rechts (GbR)	14
5.2.2	Partnerschaftsgesellschaft (PartG)	15
5.2.3	Offene Handelsgesellschaft, OHG	16
5.2.4	Kommanditgesellschaft, (KG)	17
5.2.5	GmbH & Co. KG	17
5.3	Pääomayhtiöt	18
5.3.1	Gesellschaft mit beschränkter Haftung, GmbH	18
5.3.2	Unternehmergesellschaft UG (haftungsbeschränkt)	19
5.3.3	Aktiengesellschaft	20
5.4	Osuuskunta - Eingetragene Genossenschaft (eG)	21
6	YHTIÖMUOTOJEN YHTENEVÄISYYKSIÄ	23
6.1	Yksityisyritys	23
6.2	Henkilöyhtiö	23
6.3	Pääomayhtiö	24
6.4	Osuuskunta	24
7	YHTIÖMUOTOJEN EROAVAISUUKSIA	25
7.1	Henkilöyhtiö	25
7.2	Pääomayhtiö	25
7.3	Osuuskunta	26
8	YHTEENVETO	27
	LÄHTEET	29

Liitteet

Liite 1 Saksalaiset ja suomalaiset yhtiömuodot

MÄÄRITELMIÄ

Bürgerliche Gesetzbuch	siviililainsäädäntö/yksityisoikeudellinen lainsäädäntö
Eingetragenen Genossenschaft	yhtiömuoto, rekisteröity osuuskunta
Eingetragene Kaufman/ Eingetragene Kauffrau	rekisteröity kauppias
Einzelunternehmen	yhtiömuoto, yksityisyrittäjä
Federal Ministry of Economics and Energy Bundesministerium für Wirtschaft und Energie	Liittovaltion talous- ja energiaministeriö
Federal Ministry of Education and Research	Liittovaltion opetus- ja tutkimusministeriö
Genossenschaft in Deutschland	osuuskunnat Saksassa
GmbH, Gesellschaft mit beschränkter Haftung	yhtiömuoto, pääomayhtiö, jossa rajoitettu vastuu
GmbH & Co. KG	yhtiömuoto, henkilöyhtiö
Gesellschaft mit bürgerlichen Rechts GbR-Gesellschaft BGB-Gesellschaft	yhtiömuoto, henkilöyhtiö
Handelsgesetzbuch	kauppalainsäädäntö
Handwerkskammer	käsityöalojen kehittämis- ja edunvalvontajärjestö
Industrie und Handelskammer	kauppa- ja teollisuusalojen kehittämis- ja edunvalvontajärjestö
Institut für Mittelstandforschung	Pk-yritysten tutkimuslaitos
Kapitalgesellschaft	yhtiömuoto, pääomayhtiö
(Kleine) Aktiengesellschaft AG	pääomayhtiö, (pieni) osakeyhtiö
Kommanditgesellschaft	henkilöyhtiö, kommandiittiyhtiö
Offene Handelsgesellschaft	henkilöyhtiö, avoin kauppayhtiö

Partnerschaftsgesellschaft (PartG)	henkilöyhtiö, kumppanuusyhtiö
Partnerschaftsgesellschaft mit beschränkter Berufshaftung (PartG mbB)	kumppanuusyhtiö, rajoitettu ammattivastuu
Personengesellschaft	yhtiömuoto, henkilöyhtiö
Statistisches Bundesamt Destats	Saksan tilastokeskus
UG Unternehmergesellschaft (haftungsbeschränkt)	yhtiömuoto, pääomayhtiö (rajoitettu vastuu)

1 JOHDANTO

Tilastokeskuksen joulukuussa 2017 päivitetyn tilaston mukaan Suomessa oli yli 356 000 yritystä vuonna 2016. Uusia yrityksiä perustettiin 28 533 ja lopetettiin 24 870 eli uusia yrityksiä perustettiin hieman enemmän kuin yrityksiä lopetettiin vuonna 2016. Pääosa uusista yrityksistä toimii ammatillisen, tieteellisen ja teknisen toiminnan, tukku ja vähittäiskaupan, sekä rakentamisen toimialoilla. (Tilastokeskus 2017.)

Taulukko 1. Aloittaneet ja lopettaneet yritykset Suomessa oikeudellisen muodon mukaan 2016. (Tilastokeskus 2017)

Oikeudellinen muoto	Aloittaneita yrityksiä	Aloittaneiden osuus yrityskannasta, %	Lopettaneita yrityksiä	Lopettaneiden osuus yrityskannasta, %
Yhteensä	28 533	7,6	24 870	6,6
11 Luonnollinen henkilö	13 577	8,4	13 289	8,2
31 Osakeyhtiö	12 558	7,3	8 303	4,7
90 Muu oikeudellinen muoto	913	19,5	708	14,2
21 Kommandiittiyhtiö	575	2,8	1 421	7,2
14 Avoin yhtiö	440	5,7	629	8,5
41 Osuuskunta	184	6,5	128	4,4
13 Verotusyhtymä	157	7,5	116	5,5
35 Asunto-osakeyhtiö	81	1,9	167	4,1
15 Konkurssipesä	37	38,1	37	41,6
12 Kuolinpesä, perikunta	8	0,7	66	6,3
54 Taloudellinen yhdistys	3	3,2	5	5,4

Lähde: Aloittaneet ja lopettaneet yritykset 2016. Tilastokeskus

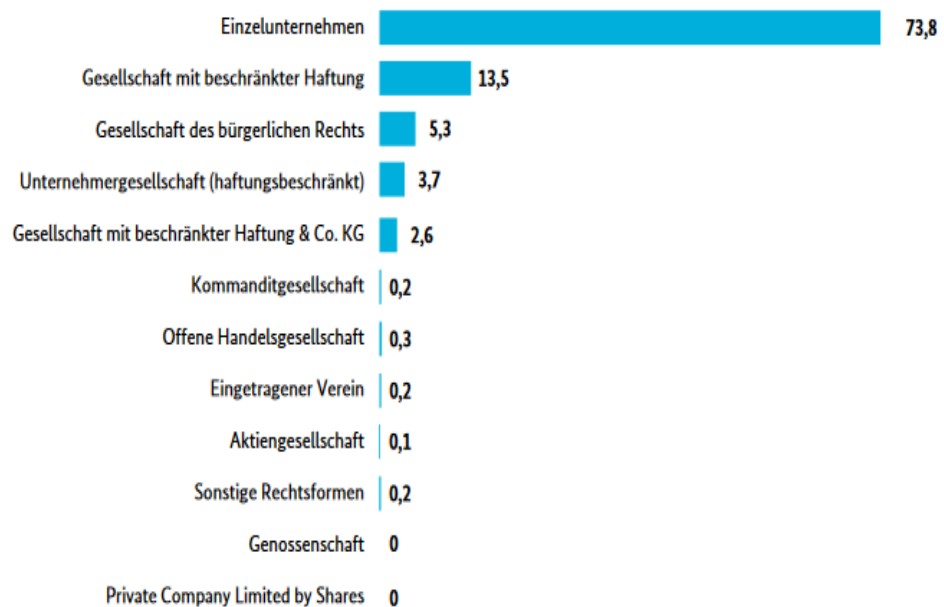
Luonnollisen henkilön perustama yhtiömuoto on ollut suosituin yhtiömuoto Suomessa vuonna 2016 (Taulukko 1). Luonnollisella henkilöllä tarkoitetaan tässä tilastossa henkilöä, joka harjoittaa yritystoimintaa omalla nimellään tai rekisteröidyllä toiminimellä. Tähän ryhmään kuuluvat ammatinharjoittajat, useimmat maatalouden harjoittajat sekä liikkeenharjoittajat. (Tilastokeskus n.d.)

Statistisches Bundesamtin (2017) mukaan Saksassa oli vuonna 2016 noin 3,5 miljoonaa yritystä, joista suurin osa (47 %) oli muut palvelut -toimialalla. Muut palvelut -toimiala käsittää Statistisches Bundesamtin mukaan rahoitus- ja vakuutustoiminnan (financial and insurance activities),

kiinteistöalan toiminnan (real estate activities), ammatillisen, tieteellisen ja teknisen toiminnan (professional, scientific and technical activities), hallinto- ja tukipalvelutoiminnan (administrative and support activities), koulutuksen (education), terveys- ja sosiaalipalvelun (human health and social work activities), taide, viihde ja virkistyspalvelun (arts, entertainment and recreation) sekä muun toiminnan (other service activities). Muut palvelutoimialalla eniten yrityksiä oli ammatillisella, tieteellisellä ja teknisellä toimialalla ja seuraavaksi eniten terveys- ja sosiaalialalla. Toiseksi suurimpana toimialana muiden palvelujen jälkeen mainitaan tukku- ja vähittäiskauppa, moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus (wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles) ja kolmantena rakentaminen (construction).

Vuonna 2016 Saksassa perustettiin uusia yrityksiä yhteensä n. 557 000 ja lopetettiin noin 526 000 yritystä (Statistisches Bundesamt: Zusammenfassende Übersichten Jahr 2016.) Samoin kuin Suomessa uusien yritysten määrä oli hieman suurempi verrattuna lopetettuihin yrityksiin.

Gründungen und Rechtsformen 2016 Angaben in Prozent

Quelle: Institut für Mittelstandsforschung Bonn 2017

Kuva 1. Uusien yritysten prosenttiosuudet yhtiömuodoittain. (Institut für Mittelstandsforschung Bonn 2017)

Bonnin pk-yritysten tutkimuslaitoksen (Institut für Mittelstandsforschung, Bonn) mukaan vuonna 2016 Saksassa perustettiin prosentuaalisesti eniten yksityisyriityksiä. Toiseksi suosituin yhtiömuoto oli pääomayhtiömuotoihin kuuluva Gesellschaft mit beschränkter Haftung (GmbH). (Kuva 1).

1.1 Opinnäytetyön tavoite

Tässä opinnäytetyössä kerrotaan suomalaisten ja saksalaisten yhtiömuotojen ja yrityksen perustamisen samankaltaisuuksista ja eroavaisuuksista. Aluksi kerrotaan suomalaisista yhtiömuodoista ja niiden pääpiirteistä; mitä pitää ottaa huomioon yhtiömuotoa valittaessa, perustajien lukumäärästä, pääoman tarpeesta, vastuista, mitä on huomioitava yrityksen nimeämisessä ja yrityksen rekisteröinnissä. Tämän jälkeen kerrotaan vastaavia asioita saksalaisista yhtiömuodoista. Opinnäytetyön lopuksi verrataan eri yhtiömuotoja näiden kahden maan välillä ja yritetään löytää vastaus kysymyksiin, millaisia yhtiömuotovaihtoehtoja on olemassa sekä mitä eroavaisuuksia ja yhtäläisyyksiä löytyy suomalaisista ja saksalaisista yhtiömuodoista?

Tiedonhaussa käytettiin pääsääntöisesti verkosta löytyviä suomen-, englannin- ja saksankielisiä, yhtiömuodoista kertovia ja yrityksen perustamiseen liittyviä sivustoja. Tämän lisäksi tutkimukseen haettiin tietoa suomen- ja saksankielisestä kirjallisuudesta. Opinnäytetyö koostuu pääosin kvalitatiivisesta aineistosta kuten laeista, ministeriöiden sivuilta kerätystä tiedoista, dokumenteista ja oppaista.

Aiheen valintaan vaikuttavia seikkoja olivat oma mielenkiinto yrityksen perustamisen vaiheisiin. Opinnäytetyötä tehdessä asuin Saksassa ja tästä syystä oli mielenkiintoista verrata kahden eri maan, Suomen ja Saksan yhtiömuotoihin ja yrityksen perustamiseen liittyviä käytäntöjä toisiinsa ja löytää niistä samankaltaisuuksia sekä erilaisuuksia.

1.2 Opinnäytetyön rajaus

Opinnäytetyötä rajattiin siten, että käsiteltiin vain Euroopan Unionin ja ETA-alueella asuvan kansalaisen perustamaa yritystä niin että Euroopan Unionin ulkopuolelta tulevan kansalaisen yrityksen perustamista viisumin hakemisineen ei käsitelty. Viisumishakemuksen käsittely on oma prosessinsa kummassakin maassa ja siksi siihen ei haluttu tässä opinnäytetyössä perehtyä. Joka tapauksessa on huomioitava, että Euroopan Unionin ulkopuolelta tulevalla kansalaisella viisumin on oltava voimassa ennen oman yrityksen perustamista Euroopan Unionin alueella.

Opinnäytetyössä käsiteltiin nimenomaan yhtiömuotoja, ja siksi yrittäjäksi ryhtyvän henkilökohtaisia ominaisuuksia vain sivuttiin.

Myös asunto-osakeyhtiöt, Eurooppa yhtiö (European Company on yhtiömuoto useassa Euroopan maassa toimivalle yritykselle) sekä franchising-yhtiöt (franchising-yritys on ketjuyritys, jossa yrittäjällä on toimintayksikkö valmiilla toimintakonseptilla) rajattiin tämän opinnäytetyön ulkopuolelle.

2 ENNEN YRITYKSEN PERUSTAMISTA SUOMESSA

Ennen yrityksen perustamista tulee tarkasti miettiä omat edellytykset ja ominaisuudet yrittäjäksi ryhtymiseen. On huomioitava omia vahvuuksia ja heikkouksia sekä kehitettäviä ominaisuuksia. Mitkä asiat motivoivat yrityksen perustamiseen sekä mitä haasteita yrittäjäksi ryhtymisessä voidaan kohdata, mikä on yrityksen toiminta-ajatus, miksi yritys perustetaan ja mitä yrityksessä aiotaan tehdä. Kun yritystoimintaa suunnitellaan, on ratkaistava myös yhtiömuoto. Sen valintaan vaikuttavia tekijöitä ovat esimerkiksi tulevan toiminnan luonne, pääoman tarve, yrityksen perustamiseen ja toimintaan osallistuvien määrä, verotus ja vastuukysymykset. (Uusyrityskeskus 2018.)

Ulkomaalaisen tutkintotodistuksen omaavan henkilön tulee ottaa selvää, millaisen kelpoisuuden ulkomailla suoritettu tutkinto antaa työn hakemiseen ja työn tekemiseen Suomessa. Ulkomaalaisen suunnitellussa yritystoimintaa Suomessa tulee ottaa huomioon säännellyt ammatit. ”Säännelty ammatti tarkoittaa tehtävää, johon hakevalla täytyy olla lain määräämä tietty tutkinto ja tietyt opinnot. Säänneltyihin ammatteihin kuuluu sekä julkisen sektorin tehtäviä että ammatteja, joihin vaaditaan ammatinharjoittamisoikeus. Ammatinharjoittamisoikeus vaaditaan esimerkiksi terveydenhuollon ja merenkulun ammateissa.” (Infopankki.fi, 2017.)

Patentti- ja rekisterihallituksen sivuilla painotetaan yrityksen nimivalintaan vaikuttavia asioita. Hyvä nimi jää yleensä mieleen ja vaikuttaa positiivisesti myös yrityksen liiketoimintaan. Toiminimilaissa määritellään, että toiminimen tulee yksilöidä haltijansa yritys. Toiminimen tulee myös erottua jo rekisteröidyistä toiminimistä eikä pelkästään yhtiömuodon tunnus erota nimiä toisistaan eikä myöskään kirjoitusasun muoto, jos nimi lausuttuna on samanlainen kuin jo olemassa oleva yritys. Samankaltaisella toimialalla olevien yritysten nimet eivät myöskään saa olla sekoitettavissa toisiinsa. Toiminimi ei saa johtaa harhaan eikä se saa olla hyvän tavan vastainen. Patentti- ja rekisterihallituksen nimipalvelun avulla voi myös tutkia, onko ajateltu nimi rekisteröitävissä tai onko se tai muita hyvin samantapaisia nimiä jo mahdollisesti käytössä. (Patentti- ja rekisterihallitus: nimiohjeet 2017.)

3 YHTIÖMUODOT SUOMESSA

Tavallisimpia Suomessa käytössä olevia yhtiömuotoja ovat yksityinen elinkeinonharjoittaja, avoin yhtiö, kommandiittiyhtiö, osakeyhtiö ja osuuskunta. Vastuut yrityksen sitoumuksista eri yhtiömuodoissa ovat erilaisia. Oman pääoman rakenne, omistajien ja yrityksen väliset liiketoimet ja tuloksen käsittely eroavat eri yhtiömuodoissa. Osittain myös kirjanpitolovelvollisuutta koskevat säännökset poikkeavat eri yhtiömuotojen kohdalla tietyissä kohdin. (Tomperi 2016, 111.)

3.1 Yksityinen elinkeinonharjoittaja

Yksityinen toiminimi tai yksityinen elinkeinonharjoittaja toimii nimensä mukaisesti yksin tai yhdessä aviopuolisonsa kanssa ja harjoittaa liike- tai ammattitoimintaa. (Tomperi 2016, 111). Ammatinharjoittaja on yrittäjä, joka voi toimia ammatissaan ilman pysyvää toimipaikkaa ja ilman ulkopuolista työvoimaa. Liikkeenharjoittaja on yrittäjä, jolla on pysyvä toimipaikka tai joka voi työllistää toisia henkilöitä. (Uusyrityskeskus 2017.) Toiminimellä toimiva elinkeinonharjoittaja ei ole yrittäjästä erillinen oikeushenkilö, vaan elinkeinonharjoittaja vastaa kaikista tekemistään sitoumuksista liikkeeseen kuuluvalla ja henkilökohtaisella omaisuudellaan. (Suomen Yrittäjät 2014.)

Toiminimi sopii usein aloittavan pienyrittäjän yhtiömuodoksi. Toiminimen perustaminen on yksinkertaista ja erillisiä perustamisasiakirjoja ei tarvita. Toiminnan voi aloittaa heti kaupparekisteriin tehtävän perustamisilmoituksen tekemisen jälkeen ellei kyseessä ole luvanvarainen elinkeino. (Uusyrityskeskus 2017 Yritysmuodot). Luvanvaraisten elinkeinojen lista löytyy ainakin Yrittäjät.fi sivustolta ja niihin kuuluvat esimerkiksi ajoneuvojen katsastustoiminta, apteekit, kaivokset, panttilainauttoiminta sekä terveydelle ja ympäristölle vaarallisten kemikaalien käsittelyyn ja varastointiin liittyvät tehtävät. (Suomen Yrittäjät 2014.)

Laki elinkeinon harjoittamisen oikeudesta määrittelee ne yksityiset elinkeinonharjoittajat, jotka ovat velvollisia tekemään perusilmoituksen eli ilmoituksen elinkeinonharjoittajaa ja tämän elinkeinotoimintaa koskevista perustiedoista kaupparekisteriin ennen elinkeinotoiminnan aloittamista. (Laki elinkeinotoiminnan harjoittamisen oikeudesta 484/14.6.1985) Toisaalta perusilmoituksen saa tehdä myös elinkeinonharjoittaja, joka ei ole velvollinen sitä tekemään. (Kaupparekisterilaki 129/2.2.1979 § 3.) Kalastusta tai maatilataloutta harjoittavien yksityisten elinkeinonharjoittajien ei tarvitse ilmoittautua kaupparekisteriin (Patentti- ja rekisterihallitus: perustaminen 2017).

Vaikka velvollisuutta yrityksen rekisteröimiseen ei välttämättä ole, rekisteröinti kuitenkin kannattaa, jotta yksinoikeus toiminimeen yritystoiminnan nimenä varmistuisi. Lisäksi on huomioitava että vaikka kaupparekisteri-

ilmoitus velvollisuutta ei olisikaan, voi esimerkiksi verolainsäädännöstä seurata velvollisuus tehdä ilmoitus muille viranomaisille kuten verottajalle. (Suomen Yrittäjät 2014.)

Yksityisen elinkeinonharjoittajan tekemässä perusilmoituksessa on mainittava elinkeinonharjoittajan toiminimi, elinkeinonharjoittajan henkilötiedot, toiminnan laatu, kunta, josta toimintaa johdetaan sekä toimipaikan postiosoite. (Kaupparekisterilaki 129/2.2.1979 § 4.)

Yleiskielessä yksityisestä elinkeinonharjoittajasta puhutaan muodoissa ”toiminimi”, ”t:mi” tai ”yksityisliike”. Lainsäädännössä toiminimellä tarkoitetaan yrityksen nimeä (Patentti- ja rekisterihallitus 2017). Toiminimilaissa on määritelty, että yksityisen elinkeinonharjoittajan toiminimessä saa olla vain haltijan nimi, ei muun henkilön nimeä. (Toiminimilaki 128/1979 § 7.)

3.2 Henkilöyhtiöt

Henkilöyhtiöitä on Suomessa kahdenlaisia: avoimia yhtiöitä ja kommandiittiyhtiöitä. Henkilöyhtiön perustamiseen tarvitaan vähintään kaksi henkilöä eli yhtiömiestä. Yhtiömiehet ovat yleensä luonnollisia henkilöitä, mutta myös oikeushenkilöt voivat olla yhtiömiehiä. Henkilöyhtiöiden yhtiömiesten välillä on oltava erittäin suuri luottamus ja siksi katsotaankin, että henkilöyhtiöt ovat yleensä perheyrittysten yhtiömuotoja. Henkilöyhtiö syntyy, kun se on rekisteröity kaupparekisteriin. (Uusyrityskeskus 2017 Yritysmuodot.)

3.2.1 Avoin yhtiö

Avoimessa yhtiössä on oltava vähintään kaksi omistajaa, joita kutsutaan yhtiömiehiksi. Avoimessa yhtiössä yhtiömiehet vastaavat yrityksen sitoumuksista yhteisvastuullisesti koko omaisuudellaan. (Tomperi 2016, 113.)

Avoimen yhtiön oma pääoma muodostuu yhtiömiesten yhtiöön sijoittamista panoksista, jotka voivat olla eri suuruisia ja eri laatuista. Näin ollen yhtiö mies voi sijoittaa yritykseen rahaa, tavaraa tai pelkän työpanoksensa. (Uusyrityskeskus 2017 Avoin yhtiö.) Yhtiömiesten vastuu ulkopuoliseen on yhteinen. Jos osakkaiden lukumäärä laskee yhteen, toimii se avoimena yhtiönä enintään vuoden ennen muuttumista toiminimeksi, ellei toista yhtiömiestä saada mukaan toimintaan. (Suomen Yrittäjät 2017.)

Jokaisella yhtiömiehellä on oikeus itsenäisesti päättää yhtiötä koskevista asioista. Erillisellä yhtiösopimuksella voidaan kuitenkin sopia niistä yhtiötä koskevista asioista, joihin tarvitaan esimerkiksi yksimielinen päätös. Rajoitukset on merkittävä kaupparekisteriin. (Suomi.fi 2017.) Patentti- ja rekisterihallituksen mukaan yhtiösopimuksessa on mainittava yhtiön toiminimi, kotipaikka, toimiala, yhtiömiehet ja yhtiöpanokset, sekä ehdot, mitkä on

sovittu jos yhtiösopimusta joudutaan muuttamaan (Patentti- ja rekisterihallitus 2017).

Yhtiösopimus voidaan tehdä myös keskinäisenä sopimuksena mutta ulkopuolisiin nähden edustamis- ja toiminimenkirjoitusoikeuden rajoitukset ovat päteviä vain, jos ne on merkitty kaupparekisteriin (Tompuri 2016, 113). Yhtiösopimukseen voidaan määritellä myös yhtiön voiton ja tappion jakamissäännöt, työnjako, miten yhtiösopimuksesta irtisanoudutaan ja siitä mahdollisesti syntyvä lunastus määrätään, seuraukset yhtiömiesten kuolemasta tai sopimuksen purkamismenettely (Suomen Yrittäjät 2017).

Avoimen yhtiön perustamisilmoituksessa on mainittava yhtiön toiminimi, päivä, jona yhtiösopimus on allekirjoitettu, kaikkien yhtiömiesten henkilötiedot, yhtiön toiminnan laatu, kunta, josta yhtiön toimintaa johdetaan, yhtiön postiosoite, kuka tai ketkä yhtiömiehistä kirjoittavat yhtiön toiminnin ja lisäksi jos yhtiöllä on toimitusjohtaja, tämän henkilötiedot. (Kaupparekisterilaki 390/1988 § 5, Kaupparekisterilaki 447/2017 § 5.)

Yhtiö on ilmoitettava rekisteröitäväksi kolmen kuukauden kuluessa yhtiösopimuksen allekirjoittamisesta muutoin yhtiön perustaminen raukeaa. Yhtiö ei voi hankkia sitoumuksia eikä oikeuksia ennen sen rekisteröimistä. (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 389/1988 § 2–3a.)

Avoimen yhtiön toiminimessä tulee olla sanat ”avoin yhtiö” tai siitä tulee muulla tavoin käydä ilmi yhtiömuoto. Yhtiömiesten sukunimet voidaan hyväksyä avoimen yhtiön tunnuksiksi eli toiminimi voi sisältää yhden tai useamman yhtiömiehen nimen mutta ei muun henkilön nimeä. Jos tunnuksena on sukunimet ei ilmaisua ”avoin yhtiö” tarvitse näkyä nimessä. (Suomen Yrittäjät 2017.)

3.2.2 Kommandiittiyhtiö

Kommandiittiyhtiön voi perustaa kaksi yhtiömiestä; toinen on vastuunalainen ja toinen on äänetön yhtiö mies. Vastuunalaisen yhtiömiehen vastuu on samanlainen kuin avoimen yhtiön yhtiömiehenkin; vastuunalainen yhtiö mies vastaa yhtiön sitoumuksista henkilökohtaisella omaisuudellaan sekä päättää yhtiön asioista. Äänetön yhtiö mies sen sijaan ei voi tehdä yhtiötä koskevia sopimuksia tai sitoumuksia eikä osallistua yhtiön päätöksentekoon. Äänetön yhtiö mies sijoittaa rahaa tai omaisuutta yhtiöön ja saa sijoittamalleen panokselleen koron. (Uusyrittäyskeskus 2018.)

Samoin kuin toisessa henkilöyhtiössä eli avoimessa yhtiössä myös kommandiittiyhtiössä suositellaan yhtiösopimuksen tekemistä. Yhtiösopimuksessa on mainittava kaupparekisterissä tarkistettavat määräykset eli toiminimi, kotipaikka, toimiala, yhtiömiehet, heidän asemansa ja äänettömän yhtiömiehen panos. Lisäksi on hyvä mainita yhtiösopimuksen muuttamista sekä avoimista ja kommandiittiyhtiöistä säädetyn lain noudattamista

koskevat maininnat. Yhtiösopimus on myös kaikkien yhtiömiesten allekirjoitettava. (Patentti- ja rekisterihallitus 2017.)

Kommandiittiyhtiön perusilmoituksessa on lain mukaan mainittava yhtiön toiminimi, päivä jolloin yhtiösopimus on allekirjoitettu, kaikkien yhtiömiesten henkilötiedot, yhtiön toiminnan laatu, kunta, josta yhtiön toimintaa johdetaan, yhtiön postiosoite, äänettömien yhtiömiesten omaisuuspanosten arvo rahassa ilmaistuna, kuka tai ketkä vastuunalaisista yhtiömiehistä kirjoittavat yhtiön toiminimen sekä jos yhtiöllä on toimitusjohtaja, tämän henkilötiedot. (Kaupparekisterilaki 390/1988 sekä 447/2017 § 5.)

Patentti- ja rekisterihallituksen sivujen kautta voidaan yrityksen, niin avoimen yhtiön kuin kommandiittiyhtiönkin perustaminen tehdä helposti täyttämällä lomakkeet (yhtiösopimus, perustamisilmoituslomake ja henkilötietolomake) valmiiksi, maksamalla käsittelymaksu, liittämällä liitetiedot ilmoitukseen ja lähettämällä ne sähköisesti patentti- ja rekisterihallitukseen. Samalla ilmoituksella voidaan tehdä ilmoitus kaupparekisteriin ja verohallintoon. (Patentti- ja rekisterihallitus 2017.)

Toiminimilain mukaan kommandiittiyhtiön toiminimessä tulee olla sana ”kommandiittiyhtiö” tai sen yleisesti tunnettu lyhennys ”ky” ja toiminimessä ei saa käyttää muun kuin henkilökohtaisesti vastuunalaisen yhtiömiehen nimeä. (Toiminimilaki 128/1979 § 7.)

3.3 Pääomayhtiö - Osakeyhtiö

Osakeyhtiölain ensimmäisessä luvussa on säädetty osakeyhtiön toiminnan keskeiset periaatteet ja lain soveltaminen:

- Osakeyhtiölain mukaan osakeyhtiö on osakkeenomistajistaan erillinen oikeushenkilö, jonka osakkeenomistajat eivät vastaa henkilökohtaisesti yhtiön velvoitteista.
- Osakeyhtiö on pääomayhtiö eli yhtiöllä on osakepääoma, joka jakautuu osakkeisiin.
- Osakeyhtiö voi olla yksityinen tai julkinen. Yksityisen osakeyhtiön minimipääoma on 2.500 euroa ja julkisen osakeyhtiön 80.000 euroa.
- Osakeyhtiön toiminnan tarkoitus on tuottaa voittoa osakkeenomistajille ja yhtiön johdon, hallituksen ja toimitusjohtajan, on edistettävä yhtiön etua.
- Kaikki osakkeet tuottavat yhtiössä samanlaiset oikeudet, jollei yhtiöjärjestyksessä muuta mainita
- Osakkeenomistajat käyttävät päätösvaltaansa yhtiökokouksessa.
- Osakkeenomistajat voivat yhtiöjärjestyksessä määrätä yhtiön toiminnasta, mutta silloin on huomioitava laki ja hyvä tapa. (Osakeyhtiölaki 624/2006 § 1–9.)

Osakeyhtiön perustamiseksi tarvitaan yksi tai useampi henkilö tai yhteisö. Jos kuitenkin hallitukseen kuuluu vähemmän kuin kolme jäsentä, on nimettävä ainakin yksi varajäsen. (Uusyrityskeskus 2018.)

Osakeyhtiölain mukaan yhtiön perustamiseksi on laadittava kirjallinen perustamissopimus. Perustamissopimuksessa on oltava mainittuna osakkeenomistajat ja heidän merkitsemänsä osakkeet, osakkeen merkintähinta ja maksuaika, yhtiön hallituksen jäsenet sekä sopimuksen päivämäärä. Tarvittaessa on sopimuksessa mainittava myös yhtiön toimitusjohtaja, hallintoneuvoston jäsenet ja tilintarkastajat. Siinä voidaan myös nimetä hallituksen ja hallintoneuvoston puheenjohtaja. Osakkeenomistaja merkitsee perustamissopimuksessa ilmenevän määrän osakkeita perustamissopimuksen allekirjoituksella. (Osakeyhtiölaki 624/2006 2. luku § 1–2.) Jos osakkeen merkintähinta maksetaan apportiomaisuudella eli rahan sijasta muulla omaisuudella, on siitä oltava yksilöity selvitys perustamissopimuksessa (Osakeyhtiölaki 624/2006 2.luku § 6).

Perustamissopimuksen liitteeksi on tehtävä yhtiöjärjestys. Yhtiöjärjestyksen pakollisia tietoja ovat yhtiön toiminimi, kotipaikka ja toimiala. Yhtiön tilikausi on määriteltävä joko yhtiöjärjestyksessä tai perustamissopimuksessa. Jos yhtiöjärjestyksessä ei ole muita määräyksiä noudatetaan yhtiön toiminnassa osakeyhtiölain määräyksiä. (Tomperi 2016, 121.)

Osakassopimus on vapaamuotoinen osapuolten välinen sopimus, joka voidaan sopia salassa pidettäväksi, toisin kuin yhtiöjärjestys, joka on julkinen ja saatavissa kaupparekisteristä. Osakassopimuksella täydennetään osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen määräyksiä. Osakassopimus tehdään usein perheyhtiöissä, yhteisyrityksissä ja pääomasijoittajan hallinnoimissa ja pääomittamissa yhtiöissä. Sopimus tehdään yleensä kirjallisesti ja se sitoo sen tehneitä osapuolia ja rikkomuksen seurauksena voi olla vahingonkorvausvastuu. Usein vapaamuotoisessa osakassopimuksessa sovitaan osallistumisesta yhtiön hallintoon ja johtamiseen, yksimielisyys- ja määränemistövaatimuksista tietyissä päätöksissä, voitonjakokelpoisten varojen käytöstä sekä osakkaiden ja yhtiön välisestä kilpailevasta toiminnasta. (Fondia VirtuaaliLakimies 2018.)

Osakeyhtiössä pakollisia hallintoelimiä ovat yhtiökokous, hallitus ja tilintarkastaja. Yhtiökokouksessa yhtiön osakkaat päättävät yhtiötä koskevista asioista, esimerkiksi yhtiöjärjestyksen muuttamisesta, osakepääoman korottamisesta ja tilinpäätöksen vahvistamisesta. Hallituksen tehtävänä on edustaa yhtiötä ja huolehtia osakeyhtiön toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallitus voi valita toimitusjohtajan, joka huolehtii yrityksen juoksevasta hallinnosta. (Fondia VirtuaaliLakimies 2018.)

Jotta yhtiö voidaan rekisteröidä pitää hallitusten jäsenten ja toimitusjohtajan vakuuttaa, että yhtiön perustamisessa on noudatettu osakeyhtiölain säännöksiä sekä annettava joko tilintarkastajien tekemä tai muu selvitys osakkeiden maksamisesta. Yhtiö on ilmoitettava rekisteröitäväksi kolmen

kuukauden kuluessa perustamissopimuksen allekirjoittamisesta tai muuten yhtiön perustaminen raukeaa. (Osakeyhtiölaki 624/2006 2.luku § 8–9.) Kun osakeyhtiö on merkitty Patentti- ja rekisterihallituksen kaupparekisteriin, osakeyhtiö on syntynyt (Osakeyhtiölaki 624/2006 2.luku § 9).

Yksityinen osakeyhtiö voidaan muuttaa julkiseksi osakeyhtiöksi yhtiökokouksen päätöksellä, jos yhtiö täyttää julkiselle osakeyhtiölle laissa säädetty vaatimukset. Julkiseksi osakeyhtiöksi muuttamista koskeva yhtiöjärjestyksen muutos on ilmoitettava rekisteröitäväksi kuukauden kuluessa yhtiökokouksen päätöksestä. Tilintarkastajan todistus yhtiön pääoman suuruudesta on liitettävä rekisteri-ilmoitukseen. Yhtiö muuttuu julkiseksi osakeyhtiöksi, kun kaupparekisteriin on rekisteröity yhtiömuodon muutos. (Osakeyhtiölaki 624/2006 19 luku § 1.)

Toiminimilaissa on määritelty että yksityisen osakeyhtiön nimessä tulee olla sana ”osakeyhtiö” tai sen lyhennys ”oy” ja julkisen osakeyhtiön nimessä ”julkinen osakeyhtiö” tai sitä vastaava lyhennys ”oyj” (Toiminimilaki 128/1979 § 7).

3.4 Osuuskunta

Osuuskunnan toiminnan tarkoitus on osuuskuntalain mukaan jäsenten taloudenpidon ja elinkeinon tukemiseksi harjoittaa taloudellista toimintaa käyttämällä hyväksi osuuskunnan tarjoamia palveluita. Osuuskunnan säännöissä voidaan määritellä toiminnan tarkoitus toisinkin. (Osuuskuntalaki 421/2013 Luku 1 § 5.)

Yksi tai useampi luonnollinen henkilö, yhteisö, säätiö tai muu oikeushenkilö voi perustaa osuuskunnan. Samalla perustajat liittyvät osuuskunnan jäseniksi. Osuuskunnan perustaminen vaatii perustamissopimuksen, jossa on mainittava vähintään perustajajäsenet ja heidän merkitsemät osuuskunnan osuudet, osuudesta maksettava merkintähinta, koska osuus on maksettava, osuuskunnan hallituksen jäsenet sekä sopimuksen päivämäärä. Perustamissopimukseen voidaan liittää osuuskunnan säännöt, maininta toimitusjohtajasta, hallintoneuvoston jäsenistä sekä tilintarkastajista. Lisäksi perustamissopimukseen on liitettävä tiedot osakkeista, jos sellaisia on osuuskunnassa. Osuuskunnan säännöissä on oltava minimissään osuuskunnan toiminimi, kotipaikka ja toimiala. (Suomen Yrittäjät 2014.)

Jäsenien määrä osuuskunnassa vaihtelee samoin kuin jäsenten ottamien osuuksien määrä. Tämän takia osuuspääomasta ei ole kirjausta säännöissä eikä sitä rekisteröidä. Osuuspääoma voi koostua rahasuorituksista tai apportiomaisuudesta. Osuuskunnan velvoitteista vastaa jäsen vain sijoittamallaan summalla eli osuusmaksuilla. Osuuskunnan jäsenyyttä haetaan kirjallisesti osuuskunnan hallitukselta ja jäsenyys alkaa jäsenhakemuksen hyväksymisestä. Riippuen osuuskunnan säännöistä osuuskunnan päätösvalta on jäsenillä tai jäsenten valitsemalla edustajistolla. Osuuskunnan varsinaisia kokouksia on järjestettävä vuosittain vähintään yksi, joka on

pidettävä kuuden kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Kokouksessa on päätettävä tilinpäätöksen vahvistamisesta ja ylijäämän käyttämisestä, hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenten sekä toimitusjohtajan vastuuvapaudesta, ja myös muista sääntöjen mukaisista asioista. (Suomen Yrittäjät 2014.)

Osuuskuntalain mukaan osuuskunta syntyy rekisteröimisestä, joka on tehtävä kolmen kuukauden kuluessa perustamisasiakirjan allekirjoittamisesta (Osuuskuntalaki 421/2013 Luku 2 § 8–9).

Sana ”osuuskunta”, yhdysosa ”osuus” tai lyhennys ”osk” tulee olla osuuskunnan toiminimessä. Osuuskunnan toiminimessä ei saa olla henkilön nimeä. (Toiminimilaki 128/1979 § 7.)

4 ENNEN YRITYKSEN PERUSTAMISTA SAKSASSA

Liittovaltion talous- ja energiaministeriön sivuilla on lueteltu asioita, joita pitäisi ottaa huomioon aloittaessa yritystoimintaa. Tärkeintä on selvittää itselle miksi haluaa olla itsenäinen ammatinharjoittaja ja miettiä omia henkilökohtaisia ominaisuuksia. Sivuston mukaan ammatillinen tausta ja pätevyys ovat avaimia yrittäjyyteen. Pelkkä hyvä idea tai uusi tuote ei kuitenkaan ole tae hyvästä yrittäjyydestä ja siksi suositellaan käymään Teollisuus ja Kauppakamarin (Industrie- und Handelskammer IHK) sekä käsityöalojen kehittämis- ja edunvalvontajärjestön (Handwerkskammern HWK) kursseja ja koulutusohjelmia ennen uuden yrityksen perustamista. Ulkomaalaiselta vaaditaan lisäksi riittävää saksankielen taitoa, jotta ymmärtää annetun tiedon, selviää esimerkiksi pankissa yritystä koskevan tiedon kanssa ja voi toimia alalla. (Federal Ministry of Economics and Energy n.d.)

Ulkomaalaisen ammattitutkinnon omaavan on huomioitava vastaako ammattipätevyys saksalaisia vaatimuksia. Tämä on tärkeää varsinkin säänneltyjen ammattien kohdalla; jos pätevyys ei vastaa saksalaisia vaatimuksia ei voi käyttää ammattinimikettä, työskennellä alalla tai perustaa omaa yritystä. Säänneltyjä ammatteja Saksassa ovat esim. lääkäri, sairaanhoitaja, asianajaja, opettaja ja insinööri. Kaikki säännellyt ammatit löytyvät säänneltyjen ammattien tietokannasta. (Federal Ministry of Education and Research n.d.)

Yhtiön oikeudellinen muoto kertoo asiakkaalle yrityksen vastuusta ja minäkalainen on yrityskumppanien välinen suhde. Yhtiömuodosta voidaan siis päätellä yrittäjän henkilökohtaisen vastuun määrä tai onko yhtiössä yksityisiä sijoittajia. (Bundesministerium für Wirtschaft und Energie n.d.)

5 YHTIÖMUOTOJA SAKSASSA

Yhtiömuodot jaotellaan Saksassa joko henkilöyhtiöihin (Personengesellschaften) tai pääomayhtiöihin (Kapitalgesellschaften). Näiden lisäksi on yksityisyrityksiä (Einzelunternehmen) ja osuuskuntia (eingetragene Genossenschaft eG). (Bundesministerium für Wirtschaft und Energie 2017.)

Henkilöyhtiöitä ovat

- Gesellschaft mit bürgerlichen Rechts, GbR
- Kommanditgesellschaft, KG
 - o GmbH & Co. KG
- Offene Handelsgesellschaft, OHG
- die Partnerschaftsgesellschaft (PartG)
 - o Partnerschaftsgesellschaft mit beschränkter Berufshaftung (PartG mbB)

Tyypillistä henkilöyhtiölle on, että yhtiömies vastaa yrityksen veloista omalla henkilökohtaisella omaisuudellaan ja eikä minimipääomaa tarvita.

Pääomayhtiöitä ovat

- Gesellschaft mit beschränkter Haftung, GmbH
 - o die Unternehmergeellschaft (haftungsbeschränkt) UG ja
- Aktiengesellschaft AG (osakeyhtiö)

Näissä yhtiömuodoissa osakkeenomistaja on vastuussa sijoittamansa osuuden määrällä. Riippuen toimialasta, vastuun rajoitus on tärkeä syy valita pääomayhtiö yhtiön oikeudelliseksi muodoksi.

Tämän karkean jaottelun pääoma- ja henkilöyhtiöihin ohella on eri yhtiömuodoilla muitakin erilaisuuksia; esimerkiksi jokaisella yhtiömuodolla on erilaiset säännöt liikekirjetiedoissa. (Bundesministerium für Wirtschaft und Energie 2018.)

Tämän opinnäytetyön sivulla 2 olevan taulukon mukaan vuonna 2016 uusien yritysten yhtiömuodoista suosituimmat yksityisyrittäjien jälkeen olivat GmbH (Gesellschaft mit beschränkter Haftung), GbR (Gesellschaft bürgerlicher Rechts), UG (haftungsbeschränkt), GmbH & Co. KG (Gesellschaft mit beschränkter Haftung & Co. KG), KG (Kommanditgesellschaft), OHG (Offene Handelsgesellschaft) ja AG (Aktiengesellschaft).

Yhtiömuodon valintaan liittyviä kriteerejä toimialan mukaan ovat perustajien lukumäärä, pääoman ja vastuun määrä, kirjanpitosäännökset ja verotus, aloituskustannukset, rahoitusmahdollisuudet ja yrityskuva (Münchener Existenzgründungs-Büro 2018).

5.1 Yksityisyrittäjä - Einzelunternehmen

Yksityisyrittäjä on aloittelevalla yrittäjälle sopiva yhtiömuoto. Yksityisyrittäjä päättää itse kuinka paljon alkupääomaa hän sijoittaa yritykseen. Yksityisyrittäjä on omistaja ja päällikkö, mutta myös henkilökohtaisesti vastuussa yrityksen veloista. Yksityisyrittäjä voi olla rekisteröity vähittäiskauppias, pienyrittäjä tai säännellyn ammatin harjoittaja. Aloittaakseen yrittäjätoiminnan tulevan yksityisyrittäjän on ilmoitauduttava veroviranomaisille veronumeron saantia varten. Itsenäisen ammatinharjoittajan ts. pienyrittäjän, joka ei toimi kaupallisella alalla, ei ole pakko ilmoittaa yritystään kaupparekisteriin mutta elinkeinoviranomaisille ilmoitus on tehtävä. Elinkeinotoimintaa harjoittava kauppias tekee ilmoituksen vero- ja elinkeinoviranomaisten lisäksi kaupparekisteriin. Kauppiaat ovat velvoitettuja kahdenkertaiseen kirjanpitoon, kun taas pienyrittäjät ja säänneltyjen ammattien harjoittajat eivät ole kirjanpitovelvollisia, mutta heille suositellaan yksinkertaista kirjanpitoa. Pienyrittäjyyden raja on 17 500 euron vuosittainen liikevaihto. Jos vuosittainen liikevaihto kohoaa yli 17 500 euron tai jos jo etukäteen tiedetään, että liikevaihto nousee yli 17 500 euron, on ilmoitauduttava veroviranomaisille liikevaihtoveroa varten. Yksityisyrittäjän suositellaan toimivan omalla nimellään, nimen perään voidaan lisätä toimiala. Kauppiaat voivat toimia keksityllä nimellä. Kirjeissä, laskuissa ja muissa julkaisutiedoissa pitää ilmoittaa liikenimen ohella yrittäjän etu- ja sukunimi sekä yrityksen täydellinen osoite. Kaupparekisteriin rekisteröityneen yksityisyrittäjän nimen perässä tulee olla merkintä e.Kfm., e.Kfr tai e.K.. (eingetragene Kaufman tai Kauffrau eli rekisteröitynyt kauppias). (Bundesministerium für Wirtschaft und Energie n.d.)

5.2 Henkilöyhtiöt

Kun yrityksessä on vähintään yksi luonnollinen henkilö, joka on vastuussa koko henkilökohtaisella omaisuudellaan yhtiön velvoitteista, on kyseessä henkilöyhtiö. Henkilöyhtiön perustajilla on mahdollisuus valita neljän eri henkilöyhtiömuodon välillä, joissa ero perustuu vastuun määrään ja vaikutusvaltaan yhtiössä. (Bleiber 2013, 232–233.)

5.2.1 Gesellschaft bürgerlichen Rechts (GbR)

Gesellschaft bürgerlichen Rechts tai BGB-gesellschaft on vastine yksityisyrittäjälle, silloin kun yrityksen perustaja ei ole yksin. Yhtiön toiminta perustuu siviililakiin (Bürgerliche Gesetzbuch) ja siitä toinen nimi BGB-gesellschaft. Perustajat sitoutuvat toimimaan yhdessä, ja he ovat samanvertaisia yrityksessä ja yrityksen päätöksenteon kannalta. Oikeudellinen liiketoimi kolmansien osapuolien kanssa edellyttää kaikkien yhtiömiesten hyväksyntää. (Bleiber 2013, 233.)

GbR-yhtiömiesten yhteinen tavoite on pääsääntöisesti taloudellisen menestyksen toteuttaminen. Yhteistyöllä, esimerkiksi henkilöstön,

toimitilojen, koneiden käyttöä jakamalla voidaan säästää huomattavia kustannuksia ja taloudellinen riski jakaantuu yhtiömiesten välille. (von Collrepp 2011, 124.)

Yrityksen puolesta tehdyistä sopimuksista ja niistä johtuvista veloista vastaavat osakkaat niin liikeomaisuudella kuin yksityisellä omaisuudellaankin. Jos yhtiömies saa vastapuolelta vaatimuksen, hän voi vaatia korvausta myös muilta yhtiömiehiltä eli jos mitään sopimusjärjestelyjä ei ole tehty, kaikki osakkaat ovat vastuussa yhtäläisesti. Poikkeavista sopimusehdoista voidaan sopia yhtiösopimuksessa, mutta niillä ei kuitenkaan ole vaikutusta kolmansiin osapuoliin. Vastuun rajoittaminen kolmansia osapuolia kohtaan on mahdollista vain, jos se on erikseen sovittu osapuolen kanssa. Vastuun yleinen rajoittaminen ei ole mahdollista. (Bundesministerium für Wirtschaft und Energie, n.d.)

GbR:n perustamiseksi ei ole pakollisia muodollisuuksia. Jokaisen osakkaan on ilmoitettava oma elinkeinonsa elinkeinoviranomaisille. Vaikka yrityksen perustamiseksi riittää suullinen sopimus, suositellaan kuitenkin kirjallinen sopimuksen tekemistä sekä sen allekirjoittamista. (Bleiber 2013, 233.)

Yrityksen nimeksi suositellaan etu- ja sukunimiä, koska ne on kuitenkin ilmoitettava kirjeissä, laskuissa ja muussa liikekirjeenvaihdossa. Näiden lisäksi nimessä voi olla toimiala tai toimintaa kuvaava nimi. Yrityksen nimi voi siis olla esimerkiksi

Peter Müller und Michael Meier, Service rund ums Haus, GbR,
Susanne Klar, Ernst Schulz, Petra Dunkel, Sport-Fitness-Wellness, GbR.
(Bundesministerium für Wirtschaft und Energie, n.d.).

Luotonantajien mielikuva GbR:stä on hyvä, koska siinä on useampia vastuuanalaisia yhtiömiehiä. Liiketoiminnassaan yritys toimii kuten yksityisyrittäjä; erona on, että GbR-yrityksessä täytyy vuoden lopussa tehdä virallinen tuloslaskelma ja tase. (Bleiber 2013, 234.)

5.2.2 Partnerschaftsgesellschaft (PartG)

Partnerschaftsgesellschaft, kumppanuusyhtiö on säänneltyjen ammattien ammatinharjoittajien yhtiömuoto. Kumppanuusyhtiön (Partnerschaftsgesellschaft) perustajia täytyy olla vähintään kaksi, jotka molemmat omaavat säänneltyä ammatin pätevyyden eli perustajat voivat olla vain luonnollisia henkilöitä. Lain mukaan säänneltyjä ammatteja, joita itsenäiset ammatinharjoittajat harjoittavat ovat mm. lääkäri, hammaslääkäri, eläinlääkäri, fysioterapeutti, kättilö, asianajaja ja hieroja. Yhtiösopimuksen, joka on tehtävä kirjallisesti, selkeästi ja yksiselitteisesti määritellen, allekirjoittaa yhtiökumppanit ja se on lain mukaisesti rekisteröitävä henkilöyhtiörekisteriin. (von Collrepp 2011, 148–149.)

Todennäköisyys ammatillisiin virheisiin ja niiden taloudellisiin seuraamuksiin on säänneltyjen ammattien harjoittajilla. Tämä yhtiömuoto on räätälöity juuri säänneltyjen ammattien harjoittajille. Kumppanuusyhtiössä kaikki yhtiökumppanit ovat yhteisvastuussa yhtiön veloista niin liike- kuin yksityisomaisuudellaan, mutta jokainen yhtiökumppani on henkilökohtaisessa vastuussa yrittäjätoiminnastaan. Toisin sanoen henkilökohtaisesta ammatillisesta virheestä vastaa yksityisellä omaisuudellaan vain se, joka on tehnyt virheen. Kumppanuusyhtiön maine on hyvä, koska yhtiön veloista vastaa useampi vastuunalainen yhtiökumppani (Bleiber 2013, 234–235.)

Kumppanuusyhtiön nimi muodostuu kolmesta osasta

- 1) yhden tai useamman yhtiökumppanin nimestä
- 2) lisäyksestä "und Partner" tai "Partnerschaft"
- 3) kaikkien yhtiökumppanien edustamista ammanteista.

Esimerkiksi:

Dr. Müller, Hansen & Meier, Partnerschaft, Rechtsanwalt und Steuerberater (Bundesministerium für Wirtschaft und Energie, n.d.)

Partnerschaftsgesellschaft mit beschränkter Berufshaftung (PartG mbB), on kumppanuusyhtiö, jossa rajoitetaan ammatillisista virheistä syntyneitä vastuuta. Erona edellä mainittuun kumppanuusyhtyritykseen (PartG) on, että tässä jälkimmäisessä ammatillisen virheen tehneen kumppanin vastuu rajoittuu ammatillisen vastuuvakuutuksen vakuutussummaan. Yhteistyökumppanien yksityiset varat pysyvät koskemattomina, elleivät he ole osallistuneet ko. prosessiin. Rekisteröitäessä PartG mbB:tä on esitettävä todistus ammatillisesta vastuuvakuutuksesta. Vähimmäisvakuutusmäärä on säädetty ammattilaissa. Vastuun rajoitus näkyy kumppanuusyhtyrityksen nimessä lyhenteenä "mbB" tai "mit beschränkter Berufshaftung". Kumppanuusyhtyrityksen perustamiseksi ei vaadita minimipääomaa. (Bundesministerium für Wirtschaft und Energie n.d.)

5.2.3 Offene Handelsgesellschaft, OHG

Offene Handelsgesellschaft eli avoin kauppayhtiö harjoittaa nimensä mukaisesti kauppaa. OHG:n perustamiseksi tarvitaan vähintään kaksi perustajaa eli yritys hajoaa, jos vain yksi perustaja jää jäljelle. Yhtiömiehet voivat olla sekä luonnollisia että juridisia henkilöitä. Myös OHG voi olla osakkaana toisessa OHG:ssä. Yhtiön perustamiseksi ei tarvitse tehdä määrämuotoista yhtiösopimusta, mutta yhtiösopimuksen tekeminen kirjallisesti on kuitenkin suositeltavaa. Yhtiön nimessä täytyy näkyä yhtiömuoto eli nimessä tulee näkyä "Offene Handelsgesellschaft" tai lyhenne "OHG". Yritys on merkittävä kaupparekisteriin. (von Collrepp 2011, 131).

OHG on kuten GbR eli kaikilla yhtiön osakkailla on oikeus johtaa yhtiötä. OHG on vain kooltaan suurempi. Kaikki yrityksen yhtiömiehet myös

vastaavat yhtiön veloista niin liiketoiminta- kuin henkilökohtaisella omaisuudellaankin. Yhtiön perustaminen ei edellytä minimipääomaa. OHG:n yhtiömiesten vastuu on laaja ja siksi yhtiömiesten valinta on tärkeää yritystä perustettaessa. Yleensä OHG:n yhtiömiehet valitaan hyvien ystävien tai perheen parista koska tässä yhtiömuodossa keskinäinen luottamus on erittäin tärkeä. OHG:llä kuten muillakin henkilöyhtiöillä on hyvä maine. Luotonantajilla on useampi vastuunalainen yhtiömies joilta velkoa, jos yritys joutuu vaikeuksiin. (Bleiber 2013, 237–238.)

5.2.4 Kommanditgesellschaft, (KG)

Kommandiittiyhtiön oikeudellinen muoto mahdollistaa perustajien erilaisen vastuun ja vaikutusvallan. Useampi luonnollinen henkilö muodostaa yrityksen, jossa osa osakkaista, vähintään yksi, on vastuunalainen yhtiömies, ja muut (vähintään yksi) ovat äänettömiä yhtiömiehiä. Äänettömät yhtiömiehet eivät johda yritystä. Vain vastuunalaiset yhtiömiehet ovat yrittäjiä ja vastaavat yhtiöstä kokonaan niin liike- kuin henkilökohtaisella omaisuudellaankin. Äänettömät yhtiömiehet vastaavat yhtiöstä ainoastaan sijoituksellaan, jos yritys joutuu vaikeuksiin. Kommandiittiyhtiö sopii erityisen hyvin perustajaryhmälle, jossa jotkut osakkaat haluavat korkeaa riskiä ja mahdollisuuden vaikuttaa yrityksessä. Muut jäsenet ovat rahoittajia, jotka haluavat olla mukana yrityksen kasvussa ja näin saada sijoituksensa takaisin. Rahoittajat palkitaan sijoitusosuuden tuotolla, joka kasvaa yhtiön kasvun mukana. Kommandiittiyhtiötä perustettaessa se merkitään kaupparekisteriin. (Bleiber 2013, 238.)

Kommandiittiyhtiön yhtiösopimuksen ei tarvitse olla määrämuotoinen, mutta sen tekemistä kirjallisesti suositellaan. Kommandiittiyhtiön etuina pidetään vastuunalaisen yhtiömiehen yksinpäättänoikeutta, äänettömän yhtiömiehen vastuunrajoitusta sekä sitä, että yhtiömiesten keskinäiset sopimukset, esimerkiksi päätöksentekoaasioista, voidaan määritellä yhtiösopimuksessa. Etuna pidetään myös sitä, että perustamiseen ei vaadita vähimmäispääomaa. Haittana sen sijaan pidetään vastuunalaisen yhtiömiehen rajoittamatonta henkilökohtaista vastuuta. Yhtiön nimessä täytyy näkyä yhtiömuoto eli nimessä on oltava sana ”Kommanditgesellschaft” tai sen lyhenne ”KG”. Myös kaikessa liikekirjeenvaihdossa täytyy näkyä yhtiön oikeudellinen muoto, kotipaikka ja kaupparekisterinumero. (von Collrepp 2011, 138–140.)

5.2.5 GmbH & Co. KG

GmbH & Co. KG on erityinen kommandiittiyhtiön muoto, jossa vastuunalainen yhtiömies on toinen yhtiö, GmbH. Yhtiömuoto on siis yhdistelmä GmbH:sta ja vähintään yhdestä luonnollisesta henkilöstä. Yhtiömuoto on ihanteellinen, jos halutaan muodostaa kommandiittiyhtiö, mutta halutaan rajoittaa vastuunalaisen yhtiömiehen korkeaa vastuuriskiä. Niin sanottu vastuunalainen-GmbH vastaa vain osakepääomallaan, kun taas

tavallisessa kommandiittiyhtiössä vastuunalainen yhtiömies vastaa myös henkilökohtaisella omaisuudellaan yhtiön velvoitteista. Yleensä GmbH:n toimitusjohtaja on samaan aikaan kommandiittiyhtiön äänetön yhtiömies. Yhtiömuodon perustamiseen vaaditaan kaksi yhtiösopimusta, yksi GmbH:lle ja toinen kommandiittiyhtiölle. GmbH & Co. KG:tä edustaa vastuunalainen yhtiömies, GmbH, joka tarkoittaa että käytännössä GmbH:n toimitusjohtaja on yhtiön edustaja. Äänettömillä yhtiömiehillä on lain mukaan oikeus vastustaa epätavallisia liiketoimia sekä tarkistusoikeus yrityksen toimintaan. Yhtiösopimuksessa voidaan määritellä äänettömille yhtiömiehillä myös muita oikeuksia tai velvollisuuksia. Rekisteröimällä yhtiöt kaupparekisteriin saadaan yhtiöille kauppalain mukaiset oikeudet ja velvollisuudet.

Yhtiön nimi ei saa olla harhaanjohtava ja nimessä täytyy aina näkyä tunnus ”GmbH & Co. KG”. Lain mukaan yhtiöillä on kirjanpitovelvollisuus eli molempien yhtiöiden tulee tehdä vuositilinpäätös; vastuunalainen-GmbH tekee sen pääomayhtiön ja kommandiittiyhtiö henkilöyhtiön mukaisesti. (Bundesministerium für Wirtschaft und Energie n.d.)

Liikekirjanpidossa on oltava näkyvillä yrityksen oikeudellinen muoto, kotipaikka, kaupparekisterinumero sekä lisäksi vastuunalainen-GmbH:n kaupparekisterinumero ja toimitusjohtaja. Yhtiömuodon haittoina pidetään korkeita perustamiskuluja sekä monimutkaista tilinpäätöstä. (von Collrepp 2011, 167-168.)

5.3 Pääomayhtiöt

Valitsemalla yhtiömuodoksi pääomayhtiön, muodostuu yritystä perustaessa myös uusi oikeushenkilö, nimittäin yritys itse. Tämä perustettu oikeushenkilö on koko liikeomaisuudellaan vastuussa yritykseen liittyvistä sitoumuksista. Yksittäisen yhtiömiehen vastuu rajoittuu sijoittamansa pääoman määrään. Pääomayhtiön luotottajien täytyy hyväksyä pääomayhtiöön liittyvät vastuunrajoitukset. Luotonantajille täytyy ilmoittaa vähintään oikeudellinen muoto sekä tilannearvio taloudellisesta tilanteesta. Pääomayhtiöt ovat velvollisia julkaisemaan tiinpäätöksensä liittovaltion sähköisessä lehdessä. (Bleiber 2013, 239.)

5.3.1 Gesellschaft mit beschränkter Haftung, GmbH

Pääomayhtiön nimi kertoo mikä on yhtiömuodon tärkeä ominaisuus: vastuun rajoitus (mit beschränkter Haftung). GmbH vastaa veloista ja muista velvoitteista velkojilleen vain liikeomaisuudellaan. GmbH:n voi perustaa yksi tai useampi yhtiömies. Toisin kuin henkilöyhtiöissä, GmbH:n yhtiömiehet voivat olla myös juridisia henkilöitä. Myös kaksi GmbH:ta voi perustaa uuden GmbH:n. Jokaisella GmbH:lla on vähintään yksi toimitusjohtaja, joka hoitaa yhtiön asioita ja harjoittaa liiketoimintaa yhtiön puolesta. Toimitusjohtajan on oltava luonnollinen henkilö ja hän voi olla samanaikaisesti osakkeenomistaja. (Bleiber 2013, 240.)

Bundesministerium für Wirtschaft und Energien (n.d) sivuilla mainitaan, että minimipääomasta (25.000 euroa) on maksettava heti vähintään puolet. Myös apportiomaisuuden eli esimerkiksi koneiden, ajoneuvojen tai patenttien sijoittaminen yhtiöön on mahdollista. GmbH:n perustamiseksi tarvitaan perustamisasiakirjat, luettelo sijoittajista (nimi syntymäaika, asuinpaikka ja osakepääoma), sekä lista apportiomaisuudesta ja sopimukset niiden perustaksi ja arvon toteutukseksi. Perustamisasiakirjoissa varmennetaan lisäksi, että mainitut minimipääomat on suoritettu ja ne ovat yhtiömiesten vapaassa käytössä eikä ole mitään rikosoikeudellista syytä yrityksen perustamisen esteenä. Yhtiön osuuden on oltava vähintään euron arvoinen. Yhtiöön sovelletaan kauppalain määräyksiä ja se on sen mukaisesti velvollinen kaksinkertaiseen kirjanpitoon sekä tekemään vuosittaisen tase-ilmoituksen. GmbH:ssa on kolme elintä:

- toimitusjohtaja - vähintään yksi toimitusjohtaja, joka hoitaa yrityksen liiketoimintaa ja edustaa sitä ulkoisesti
- yhtiökokous – yhden henkilön yrityksessä se muodostuu vain yhtiömiehestä, joka on yrityksen johtaja. Yhtiökokouksen tehtävänä on mm. vuosittaisten tilinpäätösten vahvistaminen ja voittovarojen käyttöä koskevien päätösten tekeminen
- hallintoneuvosto – valvoo johtoa; työntekijöiden edustaja valitaan yli 500 henkilöä työllistävässä yrityksessä.

Yrityksen nimi voi olla keksitty, (Plus-Minus-GmbH), asianimi, (Obst- und Gemüsehandel GmbH), yhtiömiehen nimi tai yhdistelmä kaikista. Maantieteellinen rajausta nimessä on mahdollinen, jos yrityksen toiminta tosiasiallisesti liittyy mainittuun alueeseen. Yrityksen nimen pitää aina sisältää lisäksi "Gesellschaft mit beschränkter Haftung" tai "GmbH". (Bundesministerium für Wirtschaft und Energie n.d.)

5.3.2 Unternehmergeellschaft UG (haftungsbeschränkt)

Melkein kaikki itsenäinen toiminta, josta tienataan rahaa, on elinkeinoa. Saksan tuloverolaissa kuvataan elinkeinotoimintaa seuraavasti: jos harjoitat ammatillista toimintaa itsenäisesti, itsevastuullisesti, omaan lukuun sillä näkemyksellä, että teet siitä riippumattoman tulonlähteen ja tavoitellen voittoa, harjoitat elinkeinoa. UG on pienille elinkeinoyrityksen perustajille, erityisesti palveluntarjoajille, sopiva yhtiömuoto, jotka haluavat rajoittaa vastuuta ja joiden yritys tulee toimeen vähäisellä pääomalla. UG ei ole itsenäinen yhtiömuoto vaan muunneltu GmbH:stä; siihen liittyvät säännöt löytyvät GmbH-laista. Kyseessä on GmbH, jolla on helpotuksia vähimmäispääoman ja perustamismuodollisuuksien suhteen. Yhtiön vastuu rajoittuu yhtiön omaisuuteen eli yhtiömies ei ole vastuussa yhtiön velvoitteista henkilökohtaisella omaisuudellaan. UG:n (haftungsbeschränkt) perustamiseksi tarvitaan vähintään yksi yhtiömies. Pääoma muodostuu vähintään yhdestä eurosta. Apportiomaisuus ei ole mahdollinen. Osakepääoman on kuitenkin perustuttava todelliseen tarpeeseen, koska riittämätön pääoma sisältää aina maksukyvyttömyysriskin. Minimipääoma pitää

maksaa kokonaisuudessaan ennen kaupparekisteriin ilmoittamista. UG:n voittoa ei voi jakaa kokonaan vaan voitosta 25% täytyy siirtää lainmukaiseen rahastoon kunnes minimipääoma 25 000 on saavutettu. Minimipääoman kerryttämiseksi ei ole rajattu aikaa; jos yritys ei tuota voittoa, ei myöskään rahastoa kerrytetä. Kun minimipääoma on saavutettu, yritys voi muuttaa nimensä GmbH:ksi tai säilyttää jo toimineen yrityksen nimen. UG:n nimi voi olla henkilökohtainen nimi, aineellinen nimi, keksitty nimi, tai sekoitus edellisistä. Sanat "Unternehmensgesellschaft (haftungsbeschränkt)" tai "UG (haftungsbeschränkt)" pitää näkyä nimessä, esimerkiksi "Meier UG (haftungsbeschränkt)". (Bundesministerium für Wirtschaft und Energie n.d.)

UG voidaan rekisteröidä nopeasti GmbH-laissa olevien mallilomakkeiden (yhden henkilön yritys/maksimissaan kolmen henkilön yritys) mukaisesti. Nämä mallilomakkeet nopeuttavat rekisteröintiä ja vähentävät rekisteröintikustannuksia, koska notaarin ei tarvitse enää muuttaa sopimuksia. Näissä mallilomakkeissa on valmiina yhtiöjärjestys, lomake, jossa nimitään toimitusjohtaja sekä lomake, jossa luetteloidaan osakkeenomistajat. Huolimatta kömpelöstä nimestä, UG (haftungsbeschränkt) soveltuu hyvin sellaisen osakeyhtiön perustamiseen, joka on tarkoitus toteuttaa nopeasti ja edullisesti ilman vähäistä pääomaa. (Bleiber 2013, 243.)

5.3.3 Aktiengesellschaft

Puhuttaessa Kleine Aktiengesellschaftista, puhutaan yleensä yhtiöstä, joka ei ole pörssinoteerattu. (Firma.de 2015).

Vuonna 1994 voimaan tulleen AG:n (Aktiengesellschaft) säännöt tekivät osakeyhtiön perustamisen mielenkiintoiseksi vaihtoehdoksi myös pienten ja keskisuurten yhtiöiden kannalta. Kuten GmbH niin AG:kin on juridinen henkilö, joka vastaa velkojille yhtiön omaisuudella. Yksittäiset osakkeenomistajat ovat vastuussa vain sijoitetun pääoman määrästä. Toisin kuin henkilöyhtiössä ei kumppanin muutos tai eläkkeelle jäänti vaikuta AG:n olemassaoloon. AG-yhtiö antaa GmbH:ta enemmän vakavamman vaikutelman. Minimissään AG:n perustaminen tarkoittaa seuraavia vaiheita: yhtiöjärjestyksen vahvistaminen, osakepääoman kerääminen, AG:n elinten nimeäminen, osakepääoman maksaminen, perustamissopimuksen tekeminen, perustamissopimuksen tarkastus sekä ilmoitus ja rekisteröinti kaupparekisteriin. (Industrie- und Handelskammer Frankfurt am Main 2018.)

AG:n perustamisen yhteydessä on tehtävä yhtiöjärjestys. Yhtiöjärjestyksessä on mainittava perustajien nimet, yrityksen nimi ja kotipaikka, yrityksen toimiala, hallituksen jäsenten määrä, osakepääoman määrä, osakkeiden nimellisarvo, osakkeiden määrä sekä eritellä erilaiset osakkeet, mainita ovatko osakkeet rekisteröityjä vai haltijaosakkeita. Yhtiöjärjestykseen on sisällytettävä myös säännöt koskien yhtiön ilmoitusten muotoa. (von Collrepp 2011, 169.)

Osakeyhtiön pääoman on oltava vähintään 50.000 euroa. Jos perustamisasiakirjoissa on mainittu apportiomaisuudesta niin kuitenkin vähintään ¼ on oltava rahaa. Yrityksessä voi olla normaaleja osakkeita ja etuoikeutettuja osakkeita. Etuoikeutetuilla osakkeilla voi olla etusija voittojen jakamisessa ja ne ovat äänioikeutettuja tai ilman äänioikeutta olevia. Osakeyhtiölaissa on määriteltä, että osakeyhtiössä pitää olla hallitus, hallintoneuvosto ja yhtiökokous ja joiden tehtävät on erikseen määriteltä. Hallitus koostuu vähintään yhdestä henkilöstä, joka johtaa liiketoimintaa ja edustaa yhtiötä. Häntä sitovat yhtiökokouksen päätökset, mutta muuten hän toimii omalla vastuullaan. Hallintoneuvosto koostuu vähintään kolmesta henkilöstä. Jollei yhtiöjärjestyksessä ole muuta mainittu, hallintoneuvosto valitaan yhtiökokouksessa. Se valvoo hallituksen toimintaa ja sillä on laajat toimien tarkastusoikeudet. Yhtiöjärjestyksessä voidaan mainita, että tiettyjä liiketoimintapäätöksiä ei voi tehdä yksinomaan hallituksen toimesta, vaan ne edellyttävät hallintoneuvoston hyväksyntää. Yhtiökokoukseen osallistuvat kaikki osakkeenomistajat. Varsinainen yhtiökokous kutsutaan koolle kerran vuodessa päättämään tilinpäätöksestä, yhtiön voiton käyttämisestä sekä hallituksen ja hallintoneuvoston vastuuvapauden myöntämisestä. (Industrie und Handelskammer Frankfurt am Main 2018.)

Yrityksen perustajilla on melko vapaat kädet yrityksen nimeämisessä. Yhtiön nimessä voi olla yhden tai useamman perustajan nimet tai yhtiön nimi voi kertoa yhtiön toimialasta. Yrityksen nimi voi olla myös täysin keksitty nimi, jos se siten haluaa erottautua. Nimi voi olla myös yhdistelmä näistä kaikista. Joka tapauksessa nimeen on liitettävä sana "Aktiegesellschaft" tai sen lyhenne "AG". (von Collrepp 2011, 169–170.)

Pääomayhtiöitä, AG ja GmbH, verrattaessa, suurimpana erona on minimipääoman määrä. Myös yhtiön toimielimissä on eroja: AG:ssä on hallintoneuvosto, hallitus ja yhtiökokous. GmbH:ssä toimieliminä ovat yhtiön johto ja yhtiökokous. AG:n perustaminen on kalliimpaa ja monimutkaisempaa kuin GmbH:n. Osakkaiden vastuut eroavat myös; AG:ssä omistajat vastaavat vain osakkeiden määrällä, kun taas GmbH:n toimitusjohtaja voi tiettyissä tilanteissa olla vastuussa aiheuttamastaan vahingosta ja saada velvoitteidensa rikkomisesta rangaistuksen. Yleisesti AG:lla on parempi maine verrattaessa näitä kahta pääomayhtiötä keskenään. (Firma.de 2016.)

5.4 Osuuskunta - Eingetragene Genossenschaft (eG)

Eingetragene genossenschaft eli rekisteröity osuuskunta on yhteistyön oikeudellinen muoto. Rekisteröity osuuskunta tarjoaa yhteistyölle turvallisen ja todistetun oikeudellisen toimintaympäristön, joka vahvistaa osallistujien yritystoimintaa. (Genossenschaft in Deutschland n.d).

Osuuskunnan perustamiseksi tarvitaan vähintään kolme jäsentä. Rekisteröitävän osuuskunnan perustamiseksi on tehtävä perustamisasiakirjat. Perustamisasiakirjoissa on esimerkiksi määriteltävä kuinka suuret ovat osuuskunnan osuudet, jotka jäsenten on talletettava, onko

apporttiomaisuus (esim. koneet, laitteet) sallittu, miten yleiskokous pidetään jne. Vähimmäispääomaa ei tarvita, mutta osuuskunnan paikallisyhdistys tutkii kuitenkin onko pääomavaatimukset riittävät ja onko edellytykset onnistuneelle perustamiselle olemassa. Osuuskunnan on rekisteröidyttävä osuusrekisteriin. Rekisteröity osuuskunta vastaa velkojille varojensa määrässä, joten osuuskunnan jäsenet eivät ole henkilökohtaisessa vastuussa. Jokaiselle yksittäiselle jäsenelle tämä tarkoittaa sitä, että hän on vastuussa vain osuusosuksiensa määrästä. Maksukyvyttömyyden sattuessa velkojat saavat osuuskunnan varat. Perustamisasiakirjoissa on ilmoitettava miten toimitaan maksukyvyttömyystilanteissa. Rekisteröidyn osuuskunnan toimeenpanoelimiin kuuluvat johtokunta, hallintoneuvosto ja yhtiökokous. Jos osuuskunnassa on maksimissaan 20 jäsentä, riittää johtokunta osuuskunnan liiketoiminnan suorittamiseen eikä hallintoneuvostoa tällöin tarvita. Jokaisella jäsenellä on yksi ääni, riippumatta sijoittamansa pääoman määrästä. Perustamissopimuksessa voidaan sopia erilaisesta käytännöstä. Jokainen osuuskunta on tarkastusyhdistyksen pakollinen jäsen ja se tarkastetaan säännöllisesti. Pienille osuuskunnille (alle 1 MIO € varallisuutta tai alle 2 MIO € liikevaihto) ei tehdä vuosittaista tarkastusta. Hallinnon hyvä hoito ja taloudelliset olosuhteet tarkistetaan pieniltä osuuskunnilta joka toinen vuosi ja suurilta joka vuosi. Osuuskunnan säännölliset tarkastukset vähentävät osuuskunnan maksukyvyttömyysriskiä. (Bundesministerium für Wirtschaft und Energie n.d.)

6 YHTIÖMUOTOJEN YHTENEVÄISYYKSIÄ

Katsottaessa uusien yritysten perustamisia huomataan, että molemmissa maissa uusien yritysten määrä on suurempi kuin lopetettujen. Suomessa lukumäärällisesti ja Saksassa prosentuaalisesti katsottuna eniten perustettiin yksityisyrittäjiä. Varsinkin Saksassa se on selkeästi suosituin yhtiömuoto uusia yrityksiä perustettaessa. Suomen ja Saksan yhtiömuotoihin jaottelu on samanlaista; molemmista löytyy yksityisyrittäjät, henkilöyhtiöt, pääomayhtiöt ja osuuskunta. Molemmissa maissa yrityksen nimessä täytyy aina näkyä yrityksen yhtiömuoto.

6.1 Yksityisyrittäjä

Yksityisyrittäjät toimivat molemmissa maissa nimensä mukaisesti yksin. He päättävät yrityksessä kaikesta yksin, he vastaavat päätöksistään yksin ja vastaavat koko henkilökohtaisella omaisuudellaan tekemistään päätöksistä. Yksityisyrittäjä rinnastetaan molemmissa maissa yritykseen eikä yrittäjä ole yrityksestä erillinen oikeushenkilö. Yksityisyrittäjä suosittelaa molemmissa maissa aloittelevalla yrittäjälle; sen perustaminen on helppoa eikä se vaadi yleensä perustamisasiakirjoja eikä välttämättä varsinaista perustamispääomaa.

6.2 Henkilöyhtiö

Henkilöyhtiö yhtiömuotona löytyy molemmista maista. Sekä Suomessa että Saksassa on yhtiömuotona kommandiittiyhtiö ja sen perustamiseksi vaaditaan vähintään kaksi yhtiömiestä, joista toinen on vastuunalainen yhtiömies ja toinen äänetön yhtiömies. Äänettömän ja vastuunalaisen yhtiömiehen roolit ovat myös samanlaiset molemmissa maissa eli äänetön yhtiömies ei osallistu yhtiön päätöksentekoon vaan sijoittaa yritykseen rahaa. Vastuunalainen yhtiömies on varsinainen yrittäjä, tekee yritystä koskevat päätökset ja johtaa yritystä. Kummassakaan maassa ei ole asetettu henkilöyhtiön perustamiselle minimipääomaa. Molemmissa maissa suosittelaa yhtiösopimuksen tekemistä kirjallisesti. Kommandiittiyhtiö on myös rekisteröitävä kaupparekisteriin molemmissa maissa.

Myös suomalainen avoin yhtiö ja saksalainen Offene Handelsgesellschaft muistuttavat toisiaan monessa kohdin. Molemmissa yhtiömuodoissa perustajien lukumäärä on vähintään kaksi. Yhtiömiehillä on oikeus itsenäiseen päätäntävaltaan yhtiötä koskevista asioista ja vastuu ulkopuolisiin on myös yhteinen. Tämän takia keskinäinen luottamus yhtiömiesten välillä on tärkeä. Erillistä yhtiösopimusta ei tarvitse tehdä mutta sen tekemistä suositellaan.

6.3 Pääomayhtiö

Pääomayhtiössä pääoma jakautuu osakkeisiin ja yritys tähtää voiton tavoitteluun yritystoiminnassaan. Pääomayhtiö katsotaan molemmissa maissa omistajistaan erilliseksi oikeushenkilöksi ja osakas vastaa yrityksestä vain sijoittamallaan pääomalla. Pääomayhtiön voi perustaa yksi tai useampi osakas.

Suomessa ja Saksassa löytyy molemmissa pääomayhtiömuoto osakeyhtiö, joka voi olla yksityinen tai julkinen eli pörssissä noteerattu yhtiö. Osakeyhtiön pääoma jakaantuu osakkeisiin, joita osakkaat voivat lunastaa tai joihin sijoittajat voivat sijoittaa. Yksityisen osakeyhtiön osakepääoma voidaan muodostaa osittain apporttiomaisuudella, eli koneita, laitteita, ajoneuvoja, patentteja voidaan sijoittaa yhtiön käyttöön. Apporttiomaisuuden arvo määritellään ja vahvistetaan perustamisasiakirjoissa. Osakeyhtiön perustamiseksi tulee molemmissa maissa tehdä kirjallinen perustamissopimus ja yhtiöjärjestys, jotka rekisteröidään yhtiön perustamisen yhteydessä. Molemmissa maissa pääomayhtiöissä on toimitelimiin vähintään toimitusjohtaja ja yhtiökokous.

6.4 Osuuskunta

Osuuskunta on myös molemmissa maissa käytössä oleva yhtiömuoto. Osuuskunnassa toimitaan yhdessä mahdollistaen jäsenten taloudellinen toiminta. Osuuskunnasta on tehtävä perustamissopimus, jossa on mainittava perustajat ja määriteltävä osuuskunnan osuudet. Perustamissopimus on rekisteröitävä osuuskuntarekisteriin. Osuuskunnan osuuspääoma voi muodostua rahasuorituksista tai apporttiomaisuudesta. Osuuskunnan jäsenet eivät ole henkilökohtaisessa vastuussa osuuskunnan velvoitteista vaan vastuu rajoittuu osuusmaksun määrään. Molemmissa maissa osuuskunnan toimeenpanoelimiin kuuluvat toimitusjohtaja ja hallintoneuvosto.

7 YHTIÖMUOTOJEN EROAVAISUUKSIA

Verrattaessa toisiinsa Suomen ja Saksan yritysten lukumäärää havaitaan huomattava ero. Saksassa olemassa olevien sekä uusien yritysten määrä on huomattavasti suurempi kuin Suomessa. Vaikka yhtiömuotoihin jaottelu on samanlaista molemmissa maissa, on Saksassa enemmän vaihtoehtoja niin henkilö- kuin pääomayhtiömuodoissakin. Merkittävä syy erilaisiin variaatioihin Saksan eri yhtiömuodoissa perustuu tarkkaan määriteltyyn vastuun määrään. Henkilöyhtiöissä yhtiömiehen henkilökohtaisen ja pääomayhtiöissä yhtiömiesten yhtiöön sijoitetun pääoman mukaan jakautuvaan erilaiseen vastuuseen yrityksen velvoitteista. Saksassa yhtiömiesten vastuun määrään perustuu myös yhtiömuodon antama mielikuva; mitä enemmän henkilökohtaisesti vastuunalaisia yhtiömiehiä yhtiössä on, sen parempi mielikuva luotonantajilla on yhtiöstä yhtiömuodon perusteella.

7.1 Henkilöyhtiö

Henkilöyhtiömuotoja Saksassa on neljä, kun Suomessa niitä on kaksi. Saksaisten neljän eri henkilöyhtiömuodon keskinäiset eroavaisuudet perustuvat edellä mainittuun yhtiömiesten henkilökohtaisen vastuun määrään sekä vaikutusvaltaan yhtiössä. Henkilöyhtiömuodoissa on räätälöity useammalle yksityisyrittäjälle sopiva yhtiömuoto, säänneltyjen ammattien ammatinharjoittajille tarkoitettu yhtiömuoto ja useammalle kauppiaalle tarkoitettu yhtiömuoto kommandiittiyhtiön ja kommandiittiyhtiöstä johdetun variaation lisäksi.

7.2 Pääomayhtiö

Perustettaessa pääomayhtiötä muodostuu sekä Suomessa että Saksassa uusi oikeushenkilö eli ko. yritys. Suomessa on osakeyhtiö, mutta jos Saksaan halutaan perustaa pääomayhtiö, voidaan valita useamman vaihtoehdon välillä. Niiden keskinäisenä suurimpana erona on minimipääoman määrä perustamisvaiheessa. Perustamispääoma vaihtelee UG:n (Unternehmensgesellschaft (haftungsbeschränkt)) yhdestä eurosta AG:n (Aktiengesellschaft) 50 000 euroon. Verrattuna suomalaiseen pääomayhtiöön minimipääomat yhtiön perustamisvaiheessa eroavat myös toisistaan. Suomessa yksityisen osakeyhtiön voi perustaa 2 500 eurolla ja julkisen osakeyhtiön huomattavasti saksalaista vastaavaa kalliimmalla eli 80 000 eurolla. UG:n perustaminen yhdellä eurolla ja tämän lisäksi pääoman kasvattaminen yhtiön vuosittaisesta voitosta poikkeaa täysin suomalaisesta pääomayhtiöstä. Osakeyhtiön nimeämisessä Suomessa on mainittu vain, että nimessä pitää näkyä yhtiömuoto. Saksassa nimeämisessä on huomioitu maantieteellinen rajausta eli se saa olla yrityksen nimessä vain, jos yrityksen toiminta liittyy tiettyyn alueeseen.

7.3 Osuuskunta

Osuuskunnan perustamiseksi Suomessa riittää yksi henkilö kun taas Saksassa perustajia täytyy olla vähintään kolme. Saksassa osuuskunnan nimessä on tieto osuusrekisteriin merkitsemisestä eli rekisteröimisestä. Suomessa osuuskunta on rekisteröitävä osuusrekisteriin mutta toiminnissa riittää pelkästään ”osuuskunta”, yhdysosa ”osuus” tai ”osk” ilman sanaa rekisteröity.

8 YHTEENVETO

Opinnäytetyötä varten kerättiin tietoa yhtiömuodoista, yrityksen perustamiseen liittyvistä asioista, yrityksen nimeämisestä, perustajien lukumäärästä ja yrityksen rekisteröinnistä kahdessa eri maassa. Liitteenä olevassa taulukossa (Liite 1) on esitetty lyhyesti saksalaiset henkilö- ja pääomayhtiöt ja osuuskunta sekä suomalaiset yhtiömuodot ja osuuskunta. Taulukossa näkyy yhtiön nimessä näkyvän yhtiömuodon tunnuksen lyhenne, perustajien lukumäärä, yhtiömiehen vastuu sekä yhtiön rekisteröintipaikka.

Tietoa yhtiömuodoista ja yrityksen perustamiseen liittyvää aineistoa löytyi runsaasti verkosta. Tiedonkeruun haastetta lisäsi kuitenkin saksankielinen materiaali. Osa materiaalista oli myös englanninkielistä, mutta tarkin ja uusin tieto löytyi kuitenkin saksankielisiltä sivuilta. Uusimman kirjallisen saksankielisen materiaalin saaminen oli haastavampaa ja tietoa löytyi ainoastaan muutaman vuoden vanhasta materiaalista. Saksassa asuvalle myös suomenkielisen kirjallisen materiaalin saaminen aiheutti myös ongelman.

Tutkimuksessa havaittiin yhtäläisyyksiä yhtiömuodoissa ja yrityksen perustamisessa, yhtiömiesten määrässä ja heidän vastuistaan. Yhtiömuotojen jakautuminen molemmissa maissa yksityisyrittäjin, henkilöyhtiöihin, pääomayhtiöihin ja osuuskuntiin ei yllättänyt. Suurimpana erona havaittiin saksalaisten eri yhtiömuotojen räätälöinti eri ammattiryhmille ja vaihtoehtojen suurempi määrä.

Yleisesti yrityksiä perustetaan Saksassa huomattavasti enemmän kuin Suomessa. Yksi syy tähän on suurempi asukasmäärä. Molemmissa maissa uusien yritysten suosituin yhtiömuoto, yksityisyritys, ei myöskään ole suuri yllätys. Yksityisyrittäjien perustaminen molemmissa maissa sanotaan olevan sopivin yhtiömuoto aloittavalle yrittäjälle ja suurimpana syynä tähän lienee yksityisyrittäjien perustamisen helppous ja vaivattomuus. Myös yksityisyrittäjän vastuu niin henkilökohtaisella kuin liikeomaisuudellaankin katsotaan yhtiömuodon eduksi varsinkin luottottajien mielestä.

Henkilöyhtiössä vähintään yksi yhtiömies on vastuussa koko henkilökohtaisella omaisuudellaan yhtiön velvoitteista. Henkilöyhtiön perustamiseksi ei tarvita minimipääomaa ja henkilöyhtiötä johtaa yleensä yhtiömies tai yhtiömiehet. Suomessa olevien henkilöyhtiömuotojen avoimen yhtiön ja kommandiittiyhtiön sekä Saksassa olevien GbR:n, PartG:n, OHG:n ja KG:n yhtiön sisäisessä yhteistyössä on erilaisia vaihtoehtoja. Kaikissa henkilöyhtiömuodoissa vastuu, vaikutusvalta ja yrittäjyysriski vaihtelevat. Henkilökohtaisen vastuun laajuus varsinkin Saksassa kasvattaa luottokelpoisuutta.

Kun yhtiömies haluaa perustaa yrityksen, mutta ei halua henkilökohtaista vastuuta yrityksestä, perustaa hän pääomayhtiön. Pääomayhtiössä, joka on perustajistaan erillinen oikeushenkilö, yhtiömiehen vastuu rajoittuu yhtiöön sijoitettuun pääomaan eikä yhtiömiehen henkilökohtaiseen

omaisuuteen kosketa esimerkiksi yhtiön konkurssitilanteessa. Toisin kuin henkilöyhtiötä perustettaessa tarvitaan pääomayhtiön perustamiseen minimipääomaa ja sen vuoksi pääomayhtiö saatetaan perustaa vasta toiminnan laajentuessa.

Osuuskunnan perustamiseksi ei tarvita minimipääomaa. Osuuskunnan perustamiseksi tarvitaan sen sijaan samanhenkisiä yhdessä toimijoita, koska sen tärkeimpänä tarkoituksena on jäsenten taloudellinen yhteistoiminta käyttämällä hyväksi osuuskunnan tarjoamia palveluita jäsenmäärää rajoittamatta.

Voidaan todeta, että yhtiömiehen vastuu ja erityisesti vastuun rajoitus on isossa roolissa eri yhtiömuodoissa molemmissa maissa. On huomattava, että henkilökohtainen vastuu työstä ja työn rajaus on tärkeää. Sama on nähtävissä yhtiömuodoissa ja niihin liittyvän vastuun rajoituksissa. Varsinkin saksalaisissa yhtiömuodoissa ja yhtiömuotovariaatioissa vastuun rajoittaminen erityisesti korostuu.

LÄHTEET

Bleiber, R. (2013). Erfolgreiche Existenzgründung. 3. aktualisierte Auflage. Freiburg:Haufe-Lexware GmbH & Co. KG

Bundesministerium für Wirtschaft und Energie(n.d.). Die Formalitäten, sivu 49. Haettu 17.4..2018 osoitteesta https://www.bmwi.de/Redaktion/DE/Publikationen/Mittelstand/starthilfe-der-erfolgreiche-weg-in-die-selbstaendigkeit.pdf?__blob=publicationFile&v=15

Bundesministerium für Wirtschaft und Energie (n.d.). Haettu 24.3.2018 osoitteesta <http://www.existenzgruender.de/DE/Gruendung-vorbereiten/Rechtsformen/Auf-einen-Blick/inhalt.html>

Bundesministerium für Wirtschaft und Energie (n.d.). Haettu 7.3.2018 osoitteesta <http://www.existenzgruender.de/DE/Gruendung-vorbereiten/Rechtsformen/eingetragene-Genossenschaft-eG/inhalt.html>

Bundesministerium für Wirtschaft und Energie (n.d.). Haettu 6.2.2018 osoitteesta <http://www.existenzgruender.de/DE/Gruendung-vorbereiten/Rechtsformen/Einzelunternehmen/inhalt.html>

Bundesministerium für Wirtschaft und Energie (n.d.). Haettu 14.3.2018 osoitteesta <http://www.existenzgruender.de/DE/Gruendung-vorbereiten/Rechtsformen/Gesellschaft-buergerlichen-Rechts-GbR/inhalt.html>

Bundesministerium für Wirtschaft und Energie (n.d.). Haettu 14.3.2018 osoitteesta <http://www.existenzgruender.de/DE/Gruendung-vorbereiten/Rechtsformen/Gesellschaft-mit-beschaenkt-Haftung-GmbH/inhalt.html>

Bundesministerium für Wirtschaft und Energie (n.d.). Haettu 24.3.2018 osoitteesta <http://www.existenzgruender.de/DE/Gruendung-vorbereiten/Rechtsformen/GmbH-CO-KG/inhalt.html>

Bundesministerium für Wirtschaft und Energie (n.d.). Haettu 24.3.2018 osoitteesta <http://www.existenzgruender.de/DE/Gruendung-vorbereiten/Rechtsformen/Partnergeseellschaft-PartG/inhalt.html>

Bundesministerium für Wirtschaft und Energie (n.d.). Haettu 24.3.2018 osoitteesta <http://www.existenzgruender.de/DE/Gruendung-vorbereiten/Rechtsformen/Partnerschaftsgesellschaft-mit-beschaenkt-Berufshaftung-PartG-mbB/inhalt.html>

Bundesministerium für Wirtschaft und Energie (n.d.). Haettu 14.3.2018 osoitteesta <http://www.existenzgruender.de/DE/Gruendung-vorbereiten/Rechtsformen/UG-haftungsbeschaenkt/inhalt.html>

Bundesministerium für Wirtschaft und Energie 2017. Gründungen und Rechtsformen 2016 Angaben in Prozent. Haettu 23.3. 2018 osoitteesta http://www.existenzgruender.de/SharedDocs/Downloads/DE/GruenderZeiten/GruenderZeiten-11.pdf?__blob=publicationFile (sivu 2).

Federal Ministry for Economic Affairs and Energy (n.d.). You the entrepreneur. Haettu 23.3.2018 osoitteesta <http://www.existenzgruender.de/EN/Die-ersten-Schritte/Gruenderperson/inhalt.html>

Federal Ministry of Education and Research (n.d.) Haettu 24.3.2018 osoitteesta https://www.anerkennung-in-deutschland.de/html/en/professional_recognition.php

Firma.de (2015). Haettu 23.4.2018 osoitteesta <https://www.firma.de/firmengruendung/die-kleine-ag-die-aktiengesellschaft-ohne-boersennotierung/>

Firma.de (n.d.) Haettu 23.4.2018 osoitteesta <https://www.firma.de/ag-gruenden/>

Fondia Virtuaalilakimies (n.d.). Osakassopimus. Haettu 4.1.2018 osoitteesta <https://virtuallawyer.fondia.com/fi/articles/osakassopimus>

Fondia VirtuaaliLakimies (2018) Haettu 23.3.2018 osoitteesta <https://virtuallawyer.fondia.com/fi/articles/perustietoja-osakeyhtiosta>

Genossenschaften in Deutschland (n.d.). Haettu 26.3.2018 osoitteesta <https://www.genossenschaften.de/tipps-f-r-die-gr-ndung>

Infopankki.fi (2017). Haettu 14.1.2018 osoitteesta <https://www.info-pankki.fi/fi/elama-suomessa/tyo-ja-yrittajyys/ulkomainen-tutkinto-suomessa>

Industrie und Handelskammer Frankfurt am Main (2018). Haettu 26.3.2018 osoitteesta <https://www.frankfurt-main.ihk.de/existenzgruendung/rechtsfragen/idem/ag/>

Industrie und Handelskammer (2018). Haettu 9.3.2018 osoitteesta https://www.frankfurt-main.ihk.de/recht/themen/unternehmensrecht/kleine_ag/index.html

Kaupparekisterilaki 129/2.2.1979. Haettu 28.12.2017 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1979/19790129?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=yksityinen%20elinkeinonharjoittaja>

Laki avoimesta ja kommandiittiyhtiöstä 389/29.4.1988, 1444/11.12.2015. Haettu 3.1.2018 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1988/19880389?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=laki%20avoimesta%20ja%20kommandiittiyhti%C3%B6st%C3%A4>

Laki elinkeinotoiminnan harjoittamisen oikeudesta 484/14.6.1985. Haettu 2.1.2018 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1919/19190122>

Münchener Existenzgründungs-Büro - Choise of legal structure. Haettu 29.12.2017 osoitteesta <https://www.gruenden-in-muenchen.de/en/information/tutorials/#tutorial-8>

Osakeyhtiölaki 624/21.7.2006. Haettu 3.1.2018 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060624#O1>

Osakeyhtiölaki 624/21.7.2006. Haettu 3.1.2018 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060624#L2P1>

Osakeyhtiölaki 624/21.7.2006. Haettu 3.1.2018 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060624#L2P6>

Osakeyhtiölaki 624/21.7.2006. Haettu 3.1.2018 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060624#L2P8>

Osakeyhtiölaki 624/2006. Haettu 23.3.2018 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060624#L19P1>

Osuuskuntalaki 421/14.6.2013. Haettu 9.3.2018 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2013/20130421?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=osuuskuntalaki#L1P5>

Osuuskuntalaki 421/14.6.2013. Haettu 23.3.2018 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2013/20130421?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=osuuskuntalaki#L2P8>

Patentti- ja rekisterihallitus (2017). Haettu 20.3.2018 osoitteesta <https://www.ytj.fi/stc/ytjliitteet/avoinyhtio-perustamispaketti.pdf>

Patentti- ja rekisterihallitus (2017). Haettu 28.12.2017 osoitteesta <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yeh.html>

Patentti- ja reisterihallitus (2017). Haettu 4.1.2018 osoitteesta <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yritystennimet.html>

Patentti- ja rekisterihallitus (2017). Haettu 4.1.2018 osoitteesta <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yritystennimet/nimiohjeet.html>

Patentti- ja rekisterihallitus (2018). Haettu osoitteesta 23.3.2018 <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yeh/perustaminen.html>

Patentti- ja rekisterihallitus (2017). Haettu 23.3.2018 osoitteesta <https://www.ytj.fi/stc/ytjliitteet/kommandiittiyhtio-perustamispa-ketti.pdf>

Patentti- ja rekisterihallitus (2017). Haettu 3.1.2018 osoitteesta <https://www.ytj.fi/stc/ytjliitteet/avoinyhtio-perustamispaketti.pdf>

Patentti- ja rekisterihallitus (2017). Haettu 23.3.2018 osoitteesta <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/avoinyhtiojaky/perustamisilmoitus.html>

Statistisches Bundesamt (2017) Business Register: Enterprises, employees and turnover 2016. Haettu 8.1.2018 osoitteesta <https://www.destatis.de/EN/FactsFigures/NationalEconomyEnvironment/EnterprisesCrafts/BusinessRegister/Tables/BusinessRegister.html>

Statistisches Bundesamt (2017) Business Register: Charts: Enterprises. Haettu 8.1.2018 osoitteesta <https://www.destatis.de/EN/FactsFigures/NationalEconomyEnvironment/EnterprisesCrafts/BusinessRegister/BusinessRegister.html>

Statistisches Bundesamt, Fachserie 2 Reihe 5, 12/2016. Zusammenfassende Übersichten, sivu 4. Haettu 26.3.2016 osoitteesta <https://www.destatis.de/DE/Publikationen/Thematisch/UnternehmenHandwerk/Gewerbeanzeigen/Gewerbeanzeigen2020500161124.pdf?blob=publicationFile> (kopioi linkki)

Suomen Yrittäjät (2014). Yrittäjän abc- yritysmuodot ja vastuut. Haettu 2.1.2018 osoitteesta <https://www.yrittajat.fi/yrittajan-abc/perustietoa-yrittajyydesta/yritysmuodot-ja-vastuut/toiminimi-eli-yksityinen>

Suomen Yrittäjät (2014). Haettu 20.3.2018 osoitteesta <https://www.yrittajat.fi/yrittajan-abc/perustietoa-yrittajyydesta/yritysmuodot-ja-vastuut/elinkeinovapaus/luvanvaraiset>

Suomen Yrittäjät (2017) . Yrittäjän abc- yritysmuodot ja vastuut. Haettu 23.3.2018 osoitteesta <https://www.yrittajat.fi/yrittajan-abc/perustietoa-yrittajyydesta/yritysmuodot-ja-vastuut/avoin-yhtio-317416>

Suomen Yrittäjät n.d. Haettu 9.3.1028 osoitteesta <https://www.yrittajat.fi/yrittajan-abc/perustietoa-yrittajyydesta/yritysmuodot-ja-vas-tuut/osuuskunta-318169#quickset-valilehti=0>

Suomi.fi. Haettu 29.3.2018 osoitteesta <https://www.suomi.fi/yritykselle/yrityksen-perustaminen/yrityksen-perustamistoimet/opas/yritysmuodot/avoin-yhtio> (Sopimuksen teleminen yhtiön puolesta)

Tilastokeskus. Aloittaneet ja lopettaneet yritykset: käsitteet ja määritelmät. Haettu 11.3.2018 osoitteesta <https://www.stat.fi/til/aly/kas.html>

Tilastokeskus (2017) Aloittaneet ja lopettaneet yritykset oikeudellisen muodon mukaan 2016. Haettu 8.1.2018 osoitteesta https://www.stat.fi/til/aly/2016/aly_2016_2017-10-31_tau_004_fi.html

Toiminimilaki 128/2.2.1979. Haettu 4.1.2018 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1979/19790128#P7>

Tomperi. S. (2016). Käytännön kirjanpito 24. uudistettu painos. Helsinki:Edita

Uusyrityskeskus (2018). Perustamisopas alkavalle yrittäjälle. <https://www.uusyrityskeskus.fi/tyokalupakki/perustamisopas-alkavalle-yrittajalle-2018>

Uusyrityskeskus (2018). Perustamisopas alkavalle yrittäjälle. https://ejulkaisu.grano.fi/Uusyrityskeskus/Perustamisopas_2018#p=47
Avoin yhtiö

von Collrepp, F. (2011). Handbuch Existenzgründung – Sicher in die dauerhaft erfolgreiche Selbständigkeit. 6.Auflage. Stuttgart:Schäffer-Poeschel Verlag, Ein Tochterunternehmen der Verlagsgruppe Handelsblatt

Saksalaiset ja suomalaiset yhtiömuodot

SAKSALAISET HENKILÖYHTIÖT

	Einzelunternehmen	Gesellschaft bürgerlichen Rechts	Partnerschaftsgesellschaft	Offene Handelsgesellschaft	Kommanditgesellschaft
Lyhenne	-----	GbR	PartG	OHG	KG
Perustajien lukumäärä	yksi	vähintään kaksi	vähintään kaksi	vähintään kaksi	vähintään kaksi
Yhtiömiehen vastuun- rajoitus	ei rajoitusta	ei rajoitusta	ei rajoitusta omasta yrittä- jätoiminnasta; rajoitettu vastuu kumppa- nin yrittäjätoiminnasta; yhteisvastuu yritykseen liit- tyvistä velvoitteista	ei rajoitusta	vastuunalaisella yhtiömie- hellä ei rajoitusta; äänetön yhtiömies vastaa sijoittamallaan pääomalla
Rekisteröinti	elinkeinotoimintaa harjoittava Kauppare- kisteriin	ei	henkilöyhtiöyhtiörekisteri	kaupparekisteri	kaupparekisteri
Minimipääoma	ei minimipääomaa	ei minimipääomaa	ei minimipääomaa	ei minimipääomaa	ei minimipääomaa

SAKSALAISET PÄÄOMAYHTIÖT

OSUUUSKUNTA

	Gesellschaft mit beschränkter Haftung	Unternehmergeellschaft (haftungsbeschränkt)	Aktiengesellschaft	eingetragene Genossenschaft
Lyhenne	GmbH	UG (haftungsbeschränkt)	AG	eG
Perustajien lukumäärä	yksi tai enemmän	yksi tai enemmän	yksi tai enemmän	vähintään kolme
Yhtiömiehen vastuunrajoitus	rajoittuu sijoituksen määrään	rajoittuu sijoituksen määrään	rajoittuu sijoituksen määrään	rajoittuu sijoituksen määrään
rekisteröinti	kaupparekisteri	kaupparekisteri	kaupparekisteri	osuuskuntarekisteri
Minimipääoma	25 000 €	1 €	50 000 €	ei minimipääomaa

SUOMALAISET YHTIÖMUODOT

	toiminimi	avoin yhtiö	kommandiittiyhtiö	osakeyhtiö	osuuskunta
Lyhenne	T:mi	Ay	Ky	Oy, Oyj	Osk
henkilö/pääomayhtiö	-----	henkilöyhtiö	henkilöyhtiö	pääomayhtiö	-----
Perustajien lukumäärä	yksi	vähintään kaksi	vähintään kaksi	vähintään yksi	vähintään yksi
Yhtiömiehen vastuun- rajoitus	ei rajoitusta	ei rajoitusta	vastuunalainen yhtiömies: ei rajoitusta äänetön yhtiömies: rajoittuu sijoituksen määrään	rajoittuu sijoituksen määrään	rajoittuu sijoituksen määrään
Rekisteröinti	kaupparekisteri	kaupparekisteri	kaupparekisteri	kaupparekisteri	kaupparekisteri
Minimipääoma	ei minimipääomaa	ei minimipääomaa	ei minimipääomaa	Oy: 2 500 € Oyj: 80 000 €	ei minimipääomaa